29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2000 ՈՒՐԲԱԹ 172 (2140)

Ազգ
Azg armenian daily

Թուրքերը զայրացած են եւ հիասթափված հրեաներից

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայոց ցեղասպանության օրինագծին է անդրադարձել իսրայելական «Հաարեց» թերթը: Ըստ թերթի, Թուրքիան դժգոհ է Իսրայելի կողմից օրինագծի ընդունման կանխմանը բավարար օժանդակություն չցուցաբերելու համար: Թերթի հաղորդմամբ, հրեական կազմակերպությունները թուրքերին հայտնել են, որ իրենք չեն միջամտի այս գործընթացին: «Մեզ համար շատ դժվար է աջակցել կողմերից մեկին: Սա բարոյականության հարց է: Թուրքերն ըմբռնում են դա, սակայն չեն ընդունում: Նրանք զայրացած եւ հիասթափված են մեզանից», նշել է հրեական մի աղբյուր: Նույն աղբյուրը հայտնել է նաեւ, թե հրեաներն առաջինը պետք է հասկանան հայերին եւ զայրանում են Թուրքիայի կողմից կիրառվող ճնշման կապակցությամբ: «Ես հպարտանում եմ Յոսսի Սարիդի եւ Յոսի Բեյլինի համար, որոնք համարձակություն ունեցան դիմակայել Թուրքիայի ճնշմանը», թերթին է հայտնել հրեական աղբյուրը:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

ՀՀ նախագահը գոհ է մոսկովյան այցի արդյունքներից

ԱԺ նախագահի թիկունքին պետք է կանգնած լինի ԱԺ մեծամասնությունը, «Զվարթնոցում» հայտարարեց Ռ. Քոչարյանը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Սարատով-Երեւան

Երեկ ավարտվեց ՀՀ նախագահի պաշտոնական այցը Մոսկվա եւ Սարատով: «Զվարթնոց» օդակայանում Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ գոհ է այցի արդյունքներից, բոլոր քննարկված հարցերի շուրջ շատ լուրջ քննարկումներ են եղել եւ կարծում է, որ հարցերը դրական կլուծվեն:

Հայաստանի՝ Ռուսաստանին 113 մլն ԱՄՆ դոլարի պարտքի առնչությամբ Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ կար համատեղ ձեռնարկության ստեղծման խնդիրը, իսկ մոսկովյան հանդիպումների ընթացքում ավելի կոնկրետություն է մտցվել, եւ ռուսական կողմը համատեղ ձեռնարկության մաս կկազմի պարտքով: Տնտեսական բնագավառում ձեռք են բերվել մի շարք լուրջ պայմանավորվածություններ, որոնք իրականացնելու դեպքում հայ-ռուսական առեւտրաշրջանառության ծավալները կմեծանան: Մասնավորապես, ինչպես նշեց ՀՀ նախագահը, լուրջ քննարկվել է դեռեւս երկու տարի առաջ ադամանդների մասին հայտնի պայմանագիրը, որը կյանքի կոչելու դեպքում և՛ կմեծանան առեւտրաշրջանառության ծավալները, և՛ կստեղծվեն նոր աշխատատեղեր:

Տես ► էջ 2

ԱՄՆ

Երեկ ուշ գիշեր Կոնգրեսի հանձնաժողովը քննարկեց թիվ 398 բանաձեւը

Մինչ այդ՝ Օլբրայթն առաջարկել էր դադարեցնել ցեղասպանության բանաձեւի հետագա ընթացքը

Երեկ ուշ երեկոյան Մ. Նահանգների Կոնգրեսի միջազգային հարաբերությունների հանձնաժողովը քննարկեց նախորդ հինգշաբթի օրը իր ենթահանձնաժողովի կողմից ընդունված թիվ 398 բանաձեւը: Ավելի ուշ ակնկալվում էր քվեարկություն, որի արդյունքները, Երեւանի ու Վաշինգտոնի միջեւ 9 ժամվա տարբերության պատճառով, մեզ հայտնի կդառնան այսօր: Մինչ այդ, սակայն, Մ. Նահանգների պետքարտուղարությունը, Ամերիկայում թուրքական համայնքը եւ Թուրքիայի դիվանագիտությունը շարունակում էին քարոզչական եւ այլ ձեւի ճնշումները Կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատի վրա, որպեսզի հանձնաժողովը «չվտանգի Մ. Նահանգների պետական շահերը»: Մինչ այդ մասին եղած հայտարարություններին անցնելը մեր կողմից հիշեցնենք, որ Մ. Նահանգների օրենսդիրները նախապես, տարբեր տարիների, առնվազն 4 անգամ տարբեր բանաձեւեր են ընդունել Հայոց ցեղասպանության փաստը հաստատող, որոնցից հետո իսկի չեն խանգարվել Մ. Նահանգներ-Թուրքիա հարաբերությունները: Հետեւաբար Մադլեն Օլբրայթի եւ մյուսների հայտարարություններին պետք է վերաբերվել որպես քարոզչական ահաբեկչություն: Ընդամենը:

Տես ► էջ 2

Ստորագրվեցին Հայաստան-Ռուսաստան ռազմական համագործակցության լրացուցիչ համաձայնագրեր

Երկու նոր համաձայնագրեր եւ 1996 թ.-ից գործող մեկ համաձայնագրում փոփոխություններ կատարելու մասին արձանագրություններ ստորագրվեցին Հայաստանի եւ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարների միջեւ, տեղեկացնում է Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվության վարչությունից մեր ստացած հաղորդագրությունը: Սոչիում սեպտեմբերի 27-ին երկու երկրների պաշտպանության նախարարներ Սերժ Սարգսյանի եւ մարշալ Իգոր Սերգեեւի միջեւ տեղի ունեցած հանդիպմանը ստորագրված փաստաթղթերից առաջինը վերաբերում է Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ համատեղ անվտանգության ապահովման շահերից ելնելով զինված ուժերի կիրառման համատեղ պլանավորման հարցերին, իսկ երկրորդը երկու երկրների օդային տարածքներում միմյանց ռազմական օդանավերի թռիչքների ապահովման ժամանակ օդային տարածքի օգտագործման եւ օդային երթեւեկության կառավարման ռազմական մարմինների փոխգործողությունների կարգին:

Ինչ վերաբերում է երրորդ փաստաթղթին, այն լրացումներ եւ փոփոխություններ է ամրագրում Հայաստանի տարածքում ռուսաստանյան ռազմակայանի տեղաբաշխման եւ գործառման համար հողամասերի հանձնման եւ օգտագործման կարգի մասին 1996 թ. սեպտեմբերի 27-ին կնքված համաձայնագրում:

Մարշալ Սերգեեւի հետ նախարար Ս. Սարգսյանի հանդիպմանը ներկա են գտնվել գեներալ-մայոր Ա. Անտոնյանը եւ գնդապետ Ս. Մելքոնյանը:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏ

ՀԴՄ-ների ներդրման ժամկետը չի հետաձգվելու

Կառավարությունը հավատարիմ մնաց սկզբնական որոշմանը

ԱՆՈՒՇ ԴՈՎԼԱԹՅԱՆ

Կառավարության շենքի մատույցները ժամանակ առ ժամանակ հավաքատեղի են դառնում հասարակայնության այս կամ այն դժգոհ շերտի համար: Այդօրինակ հավաքները սովորաբար տեղի են ունենում կառավարության ամենշաբաթյա նիստի օրը, այդ դեպքում արձագանքի արժանանալու հավանականությունն ավելի է մեծանում: Ինչեւէ, երեկ, նույնպիսի ակնկալիքով, կառավարության շենքի մոտ էին խմբվել 2-3 տասնյակ դժգոհներ (ինչպես պարզեցինք, տոնավաճառների եւ առեւտրական այլ հաստատությունների տերեր), որոնց պահանջը մեկն էր՝ վերանայել հսկիչ-դրամարկղային մեքենաները հոկտեմբերի 1-ից կիրառության մեջ դնելու կառավարության համապատասխան որոշումը:

Թեեւ նիստի օրակարգում ՀԴՄ-ների հարցը չկար, սակայն, հանգամանքների թելադրանքով, կառավարությունն անդրադարձավ վերոհիշյալ որոշմանը: Վերջնական եզրակացությունը դեռեւս չէր կայացել, երբ դիմեցինք պետեկամուտների նախարար Գագիկ Պողոսյանին հարցը պարզաբանելու: Նա տեղեկացրեց, որ կառավարությունը քննարկելու է ՀԴՄ-ների ներդրումը եւս 1 ամսով հետաձգելու տարբերակը: «Չեմ կարող միանշանակ պնդել, թե այս տարբերակի առնչությամբ ինչպիսին է լինելու կառավարության անդամների վերջնական կարծիքը», ասաց նախարարը: Քննարկման ավարտին տեղեկացանք, որ կառավարությունն, այնուամենայնիվ, հավատարիմ է մնացել իր որոշմանը, եւ ՀԴՄ-ների ներդրման ժամկետը մնում է անփոփոխ՝ հոկտեմբերի 1-ը: Այս որոշումն արդեն իսկ արժանացել է երկու իրարամերժ արձագանքի՝ ծայրահեղ անհամաձայնության եւ ծայրահեղ աջակցության:

Տես ► էջ 2

Ալիեւը վերադարձին 1 օրով իջավ Լոնդոն

ԲԱՔՈՒ, 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը չորեքշաբթի երեկոյան ամերիկյան Քլիվլենդ քաղաքից մեկնել է հայրենիք, հաղորդում է «Փրայմ նյուսը»: Քլիվլենդում նա հետազոտման էր ենթարկվել սրտանոթային հիվանդությունների բուժկենտրոնում, որտեղ անցած տարվա ապրիլին նրան սրտի վիրահատություն էին արել: Բաքվի ճանապարհին Հ. Ալիեւը մեկօրյա կանգառ կկատարի Լոնդոնում՝ թոռների հետ տեսակցելու նպատակով, որոնք սովորում են Մեծ Բրիտանիայում:

Գուլուզադեն մեկնաբանում է Պուտին-Քոչարյան հանդիպումը

ԲԱՔՈՒ, 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: «Եթե Վլադիմիր Պուտինը ցանկանում է, որ իր Բաքու ձեռնարկելիք այցը հաջող անցնի, ապա պետք է պարզ ու հստակ հայտարարի, որ Ռուսաստանը պաշտպանում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը»: Այդ մասին հայտարարել է Ադրբեջանի արտաքին քաղաքական հարցերի գծով նախկին խորհրդական, քաղաքագետ Վաֆա Գուլուզադեն՝ մեկնաբանելով Հայաստանի եւ Ռուսաստանի նախագահների Մոսկվայում կայացած հանդիպմանն առնչվող հաղորդումները: Հանդիպման ժամանակ Վլադիմիր Պուտինը հայտարարել էր, թե Ռուսաստանը մտադիր չէ ազդեցություն գործել Ղարաբաղյան եւ մյուս հակամարտությունների կարգավորման վրա: Իսկ նոյեմբերին նախատեսվում է Ռուսաստանի նախագահի պաշտոնական այցը Բաքու: «Պուտինի այն հայտարարությունը, թե Ռուսաստանը մտադիր չէ միջամտել հակամարտությունների կարգավորմանը, խոսում է այն մասին, որ Մոսկվան հանդես է գալիս հօգուտ ստատուս-քվոյի պահպանման, այսինքն, փաստորեն, ադրբեջանական տարածքների օկուպացումը պահպանելու», կարծում է Գուլուզադեն:

Հարավսլավիայի ընդդիմությունն անզիջում է

ԲԵԼԳՐԱԴ, 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հարավսլավիայում նախագահական ընտրությունների արդյունքների պաշտոնական հրապարակումից հետո ընդդիմությունը դուրս է եկել փողոց՝ բողոքելով ընտրությունների երկրորդ փուլ անցկացնելու Միլոշեւիչի վարչակազմի, իրենց կարծիքով, անօրինական որոշման դեմ: Հարավսլավիայի նախագահական ընտրություններում ընդդիմության թեկնածու Վոյիսլավ Կոշտունիցան Բելգրադում կայացած հանրահավաքում տասնյակ հազարավոր իր կողմնակիցներին հայտարարել է, որ համաձայնության չի գնա Սլոբոդան Միլոշեւիչի հետ: Ցանկացած փոխզիջում, նրա կարծիքով, կնշանակի, որ մեկ մարդու կամքը ավելի կարեւոր է ամբողջ ժողովրդի կամքից: Սակայն Կոշտունիցայի ելույթից հետո շատ չանցած կառավարության վերահսկողության տակ գտնվող Հարավսլավիայի դաշնային ընտրական հանձնաժողովը պաշտոնապես հայտարարել է, որ ընտրությունների վերջնական արդյունքների հիման վրա, համաձայն որոնց ընդդիմության թեկնածուն ստացել է ձայների կեսից քիչ, որոշում է ընդունվել հոկտեմբերի 8-ին ընտրությունների երկրորդ փուլի անցկացման մասին:

ԱԶԳ **Ընթացիկ**

ՃԵՊԱԶՐՈՒՅՑՆԵՐ

ՀԺԿ-ն պատային իրավիճակում է

Իսկ ԱԺ փոքրամասնությունների ախորժակը բացվել է

Ստեղծված անհեթեթ դրությունը թերեւս ամենահարմարն էր ԱԺ փոքրամասնությունների համար իր որոշիչ դերն ապահովել ցանկացող ՀՀԿ-ին պահանջներ ներկայացնելու առումով: Հանրապետականներն ակտիվորեն փորձում են իրենց շուրջը համախմբել մյուս քաղաքական ուժերին՝ նրանց հրամցնելով այնքան հաճելի ԱԺ նախագահության 3 աթոռներից երկուսը. չեն բացառվում նաեւ նախարարական աթոռներ կառավարությունում: Այսպես, արդեն ուրվագծվում է խորհրդարանի ղեկավարության սիլուետը. նախագահ՝ Տիգրան Թորոսյան, փոխխոսնակներ՝ Վարդան Այվազյան եւ «Օրինաց երկիր» խմբակցության ղեկավար Արթուր Բաղդասարյան: Սակայն այս բուրգը դեռեւս երերուն է, քանի որ նախ բոլորն սպասում են երկրի նախագահի խոսքին, որից այսօր բառացիորեն կախված է գրեթե ամեն ինչ: Եվ երկրորդ՝ դեռեւս չեն դադարում միջխմբակցային բանակցությունները:

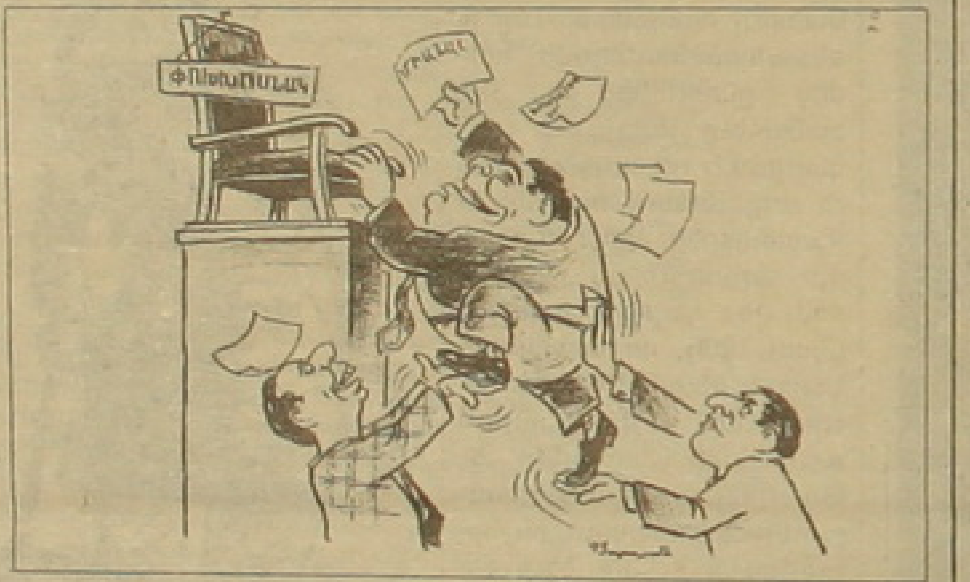

ԱԺՄ-ն ձգտելու է ստեղծել մեխանիզմներ

Թերեւս ոչ մի խմբակցություն այնքան ներքին հակասություններ չունի, որքան ԱԺՄ-ն, սակայն անգամ դա չի խանգարում Վազգեն Մանուկյանին խոսելու դեռեւս անծանոթ դաշինքի մասին, որի ստեղծումը մյուս խմբակցությունների ներկայացուցիչները գրեթե անհիմն համարեցին: Սակայն ԱԺՄ-ի ղեկավարը խոսում էր նպատակասլացորեն այդ դաշինքի ծրագրերից, դրանք իրագործելու մեխանիզմներից, որոնք առավել առաջնահերթ պետք է լինեն, քան կադրային փոփոխությունները: Մեզ մոտ տրամագծորեն հակառակն են անում. նախ կադրերն են փոփոխում, հետո մտածում են մեխանիզմների մասին: Ըստ Մանուկյանի, սա էֆեկտ չի տալիս:

Կատակերգությունն ու ողբերգությունը միեւնույն դրամայում

ԳԱԳԻԿ ՈՍԿԱՆՅԱՆ. «Ազգային միաբանություն»

Գորդյան հանգույց դարձած ԱԺ նախագահի հարցը, ինչպես նաեւ քաղաքական վայրիվերումները «Ազգային միաբանության» անդամ Հ. Հովհաննիսյանը կապեց ՀՀ նախագահի միջամտության հետ, իսկ ստեղծված իրավիճակի ողջ պատասխանատվությունն առաջարկեց թողնել ՀԺԿ-ի վրա, քանի որ ԱԺ խոսնակին նա է առաջադրել, նա էլ պետք է տույժը քաշի: «Ազգային միաբանությունը» գտնում է, սակայն, որ խմբակցությունը շարունակում է իր ծրագրային գործունեությունը, իսկ ՍԻՄ-ն ազատ է «ցանկացած» բլոկի մեջ ընդգրկվելու:

Հայկոմկուսը լուրջ չի համարում նիստերի տապալման միջոցով «բոյկոտը», որը, ըստ խմբակցության անդամ պրն Խառատյանի, եւս կլուծվի նախագահի միջամտությամբ:

Ոչ էս կողմ, ոչ՝ էն

«Հայաստան» խումբը բացառեց իր համաձայնությունը հայտնի հայտարարությանը միանալու համար: Անհեթեթությունը, սակայն, ոչ այնքան այն է, որքան այն, որ, ինչպես Մյասնիկ Մալխասյանն ասաց, իրենք իրենց դիրքորոշումները կհստակեցնեն՝ կապված իրադարձությունների զարգացման հետ:

Քրեական օրենսգիրքը՝ ելքի առաջարկ

ՀՅԴ անդամ Կիմ Բալայանն առաջարկեց ոչ ավել ոչ պակաս օգտվել քրեական օրենսգրքի 218 հոդվածից, որի համար, ըստ նրա, նախատեսվում է միայն ուղղիչ աշխատանքներ եւ վարչական տույժ:

«Մենք թույլ «կաղին» չենք».

ԿԱՐԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

«Կայունությանը» հատուկ չեն օգտագործի ու դեն շպրտի, ինչպես կարծում էր Արշակ Սադոյանը: Այս խմբակցությունը փոխխոսնակի դերում տեսնում է Վարդան Այվազյանին, իսկ նախագահի միջամտության որեւէ անհրաժեշտություն չի տեսնում, չնայած չի բացառում կառավարության հրաժարականի հնարավորությունը:

Կպահպանվի՞ ստատուս քվոն, թե՞ ոչ

ՀԺԿ ներկայացուցիչները, ի դեմս Աշոտ Գալոյանի, չգիտես ինչ համոզվածությամբ պնդում են, որ այն կարելի է պահպանել, մինչդեռ հանրապետական Տիգրան Թորոսյանը ժպտալով հասկացնել տվեց, որ ստատուս քվոն խախտվել է վաղուց: Ընդհանրապես ուշագրավ, նույնքան էլ զավեշտալի է թվում, թե ինչպես է ՀԺԿ-ն համառորեն ձգտում իրականում այլեւս պատմություն դարձած «Միասնության» վերմակի տակ մնալ: Եվ թերեւս դրանից էր, որ ՀԺԿ-ական Գագիկ Ոսկանյանն այդպես էլ չպատկերացրեց, թե ինչպես է ՀՀԿ-ն համագործակցելու փոքրամասնությունների հետ: Նրանք գտնում են, որ «քաղաքական դաշտում անհնար ոչինչ չկա» եւ դեռեւս կարելի է արդեն իսկ իրեն սպառած բանակցությունների միջոցով վերականգնել հին ավանդույթները: Նրանք երեւի չնկատեցին, որ Տիգրան Թորոսյանն արդեն իրենց հարաբերությունների մասին ոչ թե դաշինքի, այլ ուղղակի համագործակցության մակարդակով է խոսում: Եվ այն, որ ՀԺԿ-ն իրեն այսօր «պատային» վիճակում է զգում, հավաստում է նաեւ, որ նրանք իրավական խնդիրների (կոնկրետ ԱԺ կանոնակարգի հակադիր հոդվածների) լուծումը չգիտես ինչու տեսնում են քաղաքական դաշտում:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ԾԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Երեկ ուշ գիշեր Կոնգրեսի հանձնաժողովը քննարկեց թիվ 398 բանաձեւը

Սկիզբը էջ 1

Դիմելով Կոնգրեսի ներկայացուցիչների պալատի բանաձեւն ընդունած ենթահանձնաժողովին, ԱՄՆ պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթն ասել է, թե առաջարկը կարող է վնասել Կովկասյան տարածաշրջանում իրականացվող ԱՄՆ-ի դիվանագիտական աշխատանքներին, տեղեկացնում է Նոյյան տապան գործակալությունը: «Օրենսդրական այսպիսի նախաձեռնությունները կարող են վնասել Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների կարգավորմանն ուղղված մեր ջանքերին, ինչը կխոչընդոտի տարածաշրջանում խաղաղության եւ անվտանգության հաստատմանը», ասել է Օլբրայթը՝ ավելացնելով, որ ընդունելով բանաձեւը, վտանգվում են ԱՄՆ-ի պետական շահերը, որտեղ Թուրքիայի դերը կարեւոր է ոչ միայն իբրեւ գործընկեր ու ՆԱՏՕ-ի անդամ, այլեւ Կիպրոսի բանակցություններին մասնակցելու, Լեռնային Ղարաբաղի բանակցային ընթացքի, Իրաքի առումով: Այնպես որ անհրաժեշտ է, որ բանաձեւի հետագա ընթացքը դադարեցվի»: «Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե մարդիկ ծանոթ չեն պատմական այդ իրադարձություններին, ապա կարծում եմ, որ այդպես չէ: Սովորել են, գիտեն, իսկ մեր դիվանագետներն էլ քաջատեղյակ են, եւ այդ վիճահարույց խնդիրն էլ անհանգստացնում է մեզ: Սակայն այսօրվա դրությամբ բանաձեւը վտանգավոր է», հայտարարել է Օլբրայթը:

Իր հերթին, թուրքական մամուլը շարունակում է խեղաթյուրել փաստերը եւ ցանկալին որպես իրականություն մատուցել: Մասնավորապես «Հյուրիեթ» թերթն անդրադառնալով Հայոց ցեղասպանության բանաձեւին, գրում է, թե պատմությունը հաղթող տերությունններն են գրում ու խեղաթյուրում փաստերն ու իրադարձությունները, ինչպես օրինակ, առաջին համաշխարհային պատերազմի ամենամեծ պատասխանատուն Ֆրանսիան էր, սակայն պատերազմից հետո մեղադրվեց Գերմանիան: Այդպես էլ Օսմանյան կայսրությունը տանուլ տվեց պատերազմում ու մեծ մասամբ իրեն հասավ խեղաթյուրված փաստերի համար պատասխան տալու բաժինը:

«Միլլիեթ» թերթը՝ վկայակոչելով Թուրքիայի արտգործնախարարության որոշ աղբյուրներ, գրում է, թե հայոց ցեղասպանության հարցի քննարկման գաղափարը պաշտոնական Երեւանն է տվել, որ վերջին իրադարձություններից հետո Քոչարյանի վարչակարգի հետ հարաբերությունների կարգավորումն ավելի է բարդանալու, որ Թուրքիայի արտգործնախարարությունն առաջիկա շաբաթվա ընթացքում պատրաստվում է վերանայել Երեւանի նկատմամբ իր քաղաքականությունը: Եվ վերջապես քաղաքական, տնտեսական, առեւտրական հարաբերությունների բացակայության պայմաններում էլ ավելի է նվազում դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու հնարավորությունը:

Մյուս կողմից, Նոյյան տապանի հաղորդմամբ, ԱՄՆ-ի թուրք քաղաքացիները ստորագրահավաք են ծավալել ընդդեմ ցեղասպանության օրինագծի ընդունման: Ստորագրություններն արդեն փոխանցվել են Կոնգրեսին: Միջոցառումը նախաձեռնել են թուրք-ամերիկյան կազմակերպությունների միությունը (ATAA), Թուրք-ամերիկյան միությունների ֆեդերացիան եւ «Թըրքիշ ֆորում» կազմակերպությունը: Նշված կառույցները նաեւ դիմել են ամերիկաբնակ բոլոր թուրքերին՝ Կոնգրեսին իրենց բողոքը հայտնելու կոչով:

ՀԴՄ-ների ներմուծման ժամկետը չի հետաձգվելու

Սկիզբը էջ 1

Շարադրվածին ավելացնենք նաեւ, որ կառավարությունը հավանության է արժանացրել «Պարզեցված հարկի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու առաջարկը, որը, նախագծի տեսքով, առաջիկայում ներկայացվելու է ԱԺ քննարկմանը, այս առաջարկին պատճառ է հանդիսացել փոքր ձեռնարկատերերի սոցիալ-տնտեսական ծանր կացությունը: Ըստ վերոհիշյալ նախագծի՝ «առաջարկվում է առեւտրական գործունեություն իրականացնող մինչեւ 7 քառակուսի մետր տարածք ունեցող կետերի համար ՀԴՄ-ների ձեռք բերման նպատակով ծախսած մինչեւ 80 հազար դրամ գումարը փոխհատուցել նրանց կողմից վճարվելիք պարզեցված հարկի հաշվին»: Ի դեպ, արդեն 10 օր է, ինչ բացված է պարզեցված կարգով վարկավորում՝ ՀԴՄ-ների ձեռք բերման համար:

ՀԴՄ-ների հրատապ հարցն, այդուհանդերձ, ստվերում չթողեց ո՛չ պակաս կարեւոր մի խնդիր՝ երաշտը, դրա հետեւանքներն ու այդ վնասի շուտափույթ հատուցումը: Գյուղնախարար Զավեն Գեւորգյանից տեղեկացանք, որ թեպետ մի շարք միջազգային կազմակերպություններ պատրաստակամություն են հայտնել երաշտից տուժած երկրներին օգնելու, սակայն տրվելիք օգնության բնույթի ու չափերի վերաբերյալ հստակ որոշում առայժմ քչերն են ընդունել: Հստակ նախաձեռնությամբ է հանդես եկել միայն Համաշխարհային բանկը, որն, ըստ պայմանավորվածության, Հայաստանին տրամադրելու է 5 մլն դոլարի օգնություն՝ հասցեագրված հատուկ լեռնային շրջաններին: Օգնությունը տրվելու է սերմացուի եւ վառելիքի տեսքով: «Երաշտի պատճառած ամբողջ վնասը, իհարկե, չենք կարողանալու վերացնել, սակայն հնարավորինս կփորձենք», ասաց գյուղնախարարը: Ինչ վերաբերում է երաշտի պատճառած վնասի ճշգրիտ չափին, ապա, ըստ նախարարի, ոչ ոք չի կարող միանշանակ թվեր հրապարակել, այս պարագայում ցանկացած թիվ հարաբերական է: Այնուամենայնիվ, եթե խիստ մոտավոր հաշվարկենք, Զավեն Գեւորգյանը կարծում է, որ վնասի չափերը տատանվում են 40–45 մլն դոլարի միջեւ:

Նախագահ Ռ. Քոչարյանը գոհ է մոսկովյան այցի արդյունքներից

Սկիզբը էջ 1

Ինչպես նշել էր «Ազգը» իր նախորդ համարներից մեկում, Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ ստորագրվել է 21-րդ դար ուղղված փոխգործակցության մասին հռչակագիր: Այն կազմված է 15 կետից եւ ըստ էության ամրագրում է 1997 թ. օգոստոսի 29-ի Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ կնքված բարեկամության, համագործակցության եւ փոխադարձ օգնության պայմանագիրը: Մասնավորապես, ինչպես նշվում է հռչակագրում, կողմերը պայմանավորվել են այսուհետ համակարգել իրենց արտաքին քաղաքական գործունեությունը՝ Կովկասյան տարածաշրջանում անվտանգության ամրապնդմանն ուղղված համատեղ եւ համաձայնեցված գործողությունների իրականացման նպատակով: Հայաստանը եւ Ռուսաստանը Կովկասում անվտանգության ամրապնդման եւ համագործակցության զարգացման հիմք են համարում տարածաշրջանի բոլոր երկրների փոխգործակցությունը՝ հատուկ նշանակություն տալով «կովկասյան քառյակի» (Ռուսաստան+Հայաստան, Վրաստան, Ադրբեջան) կառուցողական դերին:

Հայաստանը եւ Ռուսաստանը հանդես են գալիս Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության՝ բոլոր կողմերի համար արդար ընդունելի հիմունքներով, բացառապես խաղաղ միջոցներով արագ լուծման օգտին: Ռուսաստանը ողջունում է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ բարձր մակարդակով ուղղակի երկխոսությունը:

Հռչակագրում նշվում է, որ Հայաստանն ու Ռուսաստանը ակտիվորեն կփոխգործակցեն ընդհանուր ռազմավարական խնդիրների շրջանակներում համատեղ պաշտպանություն ապահովելու՝ հիմք ընդունելով 1992 թ. մայիսի 15-ի Հավաքական անվտանգության պայմանագիրը: Հայաստանը եւ Ռուսաստանը կշարունակեն սահմանային ոլորտում փոխգործակցությունը՝ հիմնվելով 1992 թ. սեպտեմբերի 30-ի Ռուսաստանի Դաշնության՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող սահմանապահ զորքերի կարգավիճակի եւ նրանց գործունեության պայմանների մասին պայմանագրի վրա:

Հայաստանը եւ Ռուսաստանը կնպաստեն արտաքին տնտեսական կապերի, այդ թվում՝ Ռուսաստանի սուբյեկտների եւ Հայաստանի վարչատարածքային միավորների միջեւ ուղղակի կապերի կատարելագործմանը:

Հայաստանը եւ Ռուսաստանը պարտավորվում են իրենց քաղաքացիներին, անկախ էթնիկ պատկանելությունից, հավասար իրավունքներ եւ ազատություններ տալ՝ առանց որեւէ խտրականության: Կողմերը համոզված են, որ Հայաստանում բնակվող էթնիկ ռուսները հայ եւ ռուս հասարակության օրգանական մասերն են: Հայաստանը եւ Ռուսաստանը 21-րդ դարի շեմին լի են երկու ժողովուրդների միջեւ բարեկամությունն ամրապնդելու վճռականությամբ: Նրանք կկառուցեն իրենց հարաբերությունները փոխադարձ վստահության ոգով՝ ղեկավարվելով ինքնիշխանությունը հարգելու, վեճերը խաղաղ կարգավորելու, ուժ կամ սպառնալիք չկիրառելու, միմյանց ներքին գործերին չմիջամտելու, իրավահավասարության եւ փոխշահավետության սկզբունքով:

Նախագահ Քոչարյանը օդակայանում անդրադարձավ նաեւ մեր երկրում ստեղծված ներքաղաքական իրավիճակին: Նրա կարծիքով, ԱԺ-ում վերադասավորումները սպասելի էին եւ նորություն չէր: Պատասխանելով՝ «Արմեն Խաչատրյանն ասել է, որ Դուք չեք եղել իր թիկունքին, ինքն ավելի ուժեղ կլիներ, եթե Դուք լինեիք իր թիկունքին», հարցին Հայաստանի նախագահը պատասխանեց. «Պետք է Սահմանադրությունը լավ կարդալ: Ի՞նչ է նշանակում Հայաստանի նախագահը պետք է լինի ԱԺ նախագահի թիկունքին: ԱԺ նախագահի թիկունքին առաջին հերթին պետք է լինի ԱԺ մեծամասնությունը: Իսկ կառավարության թիկունքին, այո՛, եթե նախագահը չկանգնի, կառավարությունն ի վիճակի չէ արդյունավետ աշխատել»: Երեկ օդակայանում ՀՀ նախագահին դիմավորող պաշտոնյաների շարքում չկար Արմեն Խաչատրյանը:

Ավելացնենք՝ նախագահ Քոչարյանը Սարատովում նահանգապետ Այացկովի ուղեկցությամբ այցելեց եւ ծաղկեպսակ դրեց Անհայտ զինվորի հուշարձանին, հանդիպեց Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակից տեղի հայազգի ներկայացուցիչներին, գրառում կատարեց Պատերազմի թանգարանի հուշամատյանում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Թ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅՐԱՅՐ ՁՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ընթացիկ

Ֆրանսիական համալսարան. առաջին քայլեր

Բուհի մեկնարկն այսօր

Հայաստանի բարձրագույն կրթության մերօրյա զարգացման զուգընթաց հանրապետությունում ծնվեցին ու թափ են առնում օտարերկրյա բուհերը: Անկախության հռչակումից անմիջապես հետո Երեւանում ստեղծվեց Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը, անցյալ տարի հիմնադրվեց եւ հաջորդ մեկնարկ վերցրեց ռուս-հայկական (սլավոնական) համալսարանը: Վերջերս՝ հուլիսի 18-ին, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ներկայությամբ իր դռները բացեց Հայաստանի ֆրանսիական համալսարանը (ՀՖՀ), իսկ այսօր առավոտյան բուհի «առաջին զանգն» է, կնքվի հաստատության գործունեության սկիզբը:

Ինչպե՞ս է ստեղծվել ՀՖՀ-ն, ի՞նչ սկզբունքներով է գործելու, որո՞նք են բուհի նպատակները. այս հարցով դիմեցինք համալսարանի նախագահի, Հայաստանի ԱԺ պատգամավոր, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր Արթուր Բաղդասարյանին:

– Իբրեւ «Հայաստան-Ֆրանսիա» խորհրդարանական կապերի խմբի նախագահ, ինձ շատ է վիճակվել շփվել ֆրանսիական Սենատի ու Ազգային ժողովի անդամների հետ, եւ դեռ 3 տարի առաջ սկսեցինք քննարկել Հայաստանում ֆրանսիական, եվրոպական տիպի բարձրագույն դպրոց ստեղծելու գաղափարը, - ասաց նա: - Ֆրանսիական կողմն ըստ ամենայնի աջակցեց նախագծին, եւ այստեղ մեծ է Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրայի, ֆրանսիական խորհրդարանականների դերը: Ֆրանսիական համալսարանը լինելու է իսկական եվրոպական բուհ, եվրոպական չափանիշներով, կրթական ծրագրերով եւ, բնականաբար, եվրոպական դիպլոմով, - ասաց մեր զրուցակիցը:

Բնականաբար, ընդունելության քննությունների համակարգը տարբերվում է մերինից: Ըստ Արթուր Բաղդասարյանի, դիմորդը զրույցից բացի, հանձնում է քննություն, որին, ցանկության դեպքում, կարող են ներկա գտնվել ծնողները: Սա համալսարանի բաց, հրապարակային լինելու եւս մեկ ապացույց է:

ՀՖՀ-ն մասնագետներ է պատրաստելու մարկետինգի, կառավարման, մարդկային ռեսուրսների ղեկավարման եւ ռեկլամի գծով: Ուսումը տեւելու է 4 տարի: Սկզբից ուսանողները կուսումնասիրեն բազային առարկաներ. հաշվապահություն, կառավարում, հասարակական կապեր, մարքեթինգ, հարկային իրավունք եւ լեզուների ինտենսիվ ուսուցում: Հաջորդ երկու տարիները նվիրված են լինելու մասնագիտացմանը, որը պիտի իրականանա երկու ուղղությամբ՝ ռեստոր-մարքեթինգ եւ հաշվապահություն-կառավարում (մենեջմենթ): Այստեղ հնարավորությունները շատ ավելի կմեծանան, եթե ՀՖՀ-ն գործընկերության կապեր հաստատի նորանոր համալսարանների հետ:

“Ուսման վարձը կապված է ուսանողի առաջադիմությունից: Անվճար են սովորելու գերազանցիկները. այսինքն եթե գնահատականները գերազանց են, ուսանում են անվճար, եթե թերացար՝ վճարիր: Նախատեսում ենք, որ մեր սաները պիտի լավ տիրապետեն ֆրանսերենին, գերմաներենին ու անգլերենին, ասում են ՀՖՀ-ում: Ի դեպ, այդ լեզուներից մեկի իմացությունը պարտադիր է դիմորդի համար:

Եկող տարի նախատեսում ենք բացել ինֆորմատիկայի ֆակուլտետ, մնացյալ նախագծերը դեռ քննարկման փուլում են, ասաց համալսարանի նախագահը: Համալսարանի հեռահար նպատակը եվրոպական գործարար դպրոցի ստեղծումն է, խոստովանեց Արթուր Բաղդասարյանը:

Ինչպես տեղեկացրին Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանությունում, ՀՖՀ-ն հայաստանյան մասնավոր հաստատություն է, որը գրանցված է հանրապետության կրթության ու գիտության նախարարությունում: Հայաստանյան կողմը շենքի սեփականատերն է, ապահովում է նրա շահագործումն ու վճարում է աշխատակիցների ռոճիկը: Իր հերթին, ֆրանսիական կողմը վարձատրում է բուհի դեկավարությանն ու դասախոսներին, ինչպես նաեւ ապահովում է ֆրանսիացի դասախոսների ժամանումը Հայաստան (ներառյալ ճանապարհածախսը), կրթաթոշակ է վճարում ՀՖՀ այն գերազանցիկ ուսանողների համար, որոնք որպես խրախուսանք բարձր առաջադիմության համար կմեկնեն Ֆրանսիա կատարելագործվելու:

Կրթական ծրագրերը մշակելիս ՀՖՀ-ին օգնել է Լիոնի առեւտրի բարձրագույն դպրոցը, որն, ինչպես ասացին դեսպանությունում, բավական մեծ փորձ է ձեռք բերել միջազգային ասպարեզում: Դասախոսական անձնակազմի վերապատրաստման եւ կատարելագործման գործում կարեւոր դերակատարություն ունի Լիոնի արդյունաբերության ու առեւտրի պալատը, որը նաեւ կհրավիրի տարբեր մասնագետների՝ հատուկ դասընթացներ վարելու նպատակով:

Ինչպես համալսարանի ղեկավարությունը, այդպես էլ նրա արեւմտաեվրոպական գործընկերները չեն ուզում սահմանափակվել ձեռք բերածով: Նախ, մտադրություն կա համալսարանը դարձնել տարածաշրջանային մասշտաբի կրթական կենտրոն:

ՀՖՀ-ն պիտի դառնա ֆրանս-գերմանական, եվրոպական համալսարան, հաստատակամ է Հայաստանում Գերմանիայի դեսպան Ֆոլկեր Չայթցը, որն, ի դեպ, նորաստեղծ բուհի վարչական խորհրդի անդամ է: Նա հայտնեց, որ արդեն դիմել է գերմանական մի շարք կազմակերպությունների, հիմնադրամների, համալսարանների, գերմանահայերի՝ օգնություն ու աջակցություն ստանալու համագործակցության ծրագրերում ներգրավվելու ակնկալիքով: Արդեն կան որոշ արձագանքներ: Այսպես, ԳԴՀ հինգ պրոֆեսորներ իրենց պատրաստակամությունն են հայտնել դասավանդելու ՀՖՀ-ում: Գերմանիայի հնագույն Հայդելբերգի համալսարանը (հիմնադրվել է 1386 թ.) պատրաստ է համագործակցելու ՀՖՀ-ի հետ: Այդ բուհի ներկայացուցիչներն արդեն հոկտեմբերին կժամանեն Երեւան ծանոթանալու ՀՖՀ-ին, ուսումնասիրելու համագործակցության հեռանկարները, հայտնեց դեսպանը:

ՀՖՀ. ի՞նչ է սա՝ հայաստանցիների օտարամոլության հերթական դրսեւորո՞ւմ, թե՞ լուրջ միջազգային չափանիշներով կրթություն ստանալու հնարավորության ընձեռում: Հաստա՛տ երկրորդը: Ուրեմն բարի երթ նորածնին:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ

Գործարարները ոգեւորված չէին Համահայկական բանկի գաղափարով

Հայրենիք-սփյուռք համագործակցությունը համակարգող կոմիտեն երեկ ԳԱԱ դահլիճում կազմակերպել էր տարբեր քաղաքական ուժերի ներկայացուցիչների եւ գործարարների համաժողով: Նպատակը «Հայոց ազգային միասնություն» կոչվող ծրագրի շրջանակներում որոշակի համաձայնություններ ձեռք բերելն էր, մասնավորապես համահայկական բանկի գաղափարը: Առաջ անցնելով ասենք, որ քննարկումը հեռու էր բուռն եւ շահագրգիռ լինելուց: Հանդիպման մասնակիցների ողջույնի խոսքերի շարանից հետո բուն տնտեսական ոլորտին առնչվող հարցերի շուրջ ելույթ ունեցավ Հայաստանի միացյալ առաջադիմական կոմկուսի ղեկավար Վազգեն Սաֆարյանը: Նա նշեց, որ «Նիկոլայ Ռիժկովի եւ մեր ջանքերով» «Նաիրիտի» արտադրանքը վաճառելու շուրջ պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց ռուսական ՌԱՕ Գազպրոմի հետ, եւ վաճառվեց 500 տոննա կաուչուկ, 1 տոննան 2500 դոլարով: Վազգեն Սաֆարյանի հավաստմամբ, այժմ բանակցություններ են ընթանում նույն ընկերության հետ՝ Հայաստան մատակարարվող գազի գինն իջեցնելու համար: Այս ելույթից հետո համաժողովը վարողը գործարարներին խնդրեց իրենց կարծիքը հայտնել քննարկման դրված հարցի (համահայկական բանկի) վերաբերյալ: Երբ ելույթի ցանկություն հայտնող չեղավ, հայրենիք-սփյուռք կոմիտեի նախագահ Հրաչ Տեր-Եսայանի առաջարկով կոմիտեի նույն աշխատակիցը ստանձնեց դասը չսովորած աշակերտներին գրատախտակի մոտ կանչող ուսուցչի դերը եւ հերթով ձայն տվեց ներկաներին: Վերջիններս էլ, որոնց թվում էին «Հայոսկու», «Դողագործի», Երեւանի ժամացույցի գործարանի, «Գրանդ տոբակոյի» ներկայացուցիչները, բացի համահայկական բանկի գաղափարը ողջունելուց, որեւէ կոնկրետ առաջարկ չհայտնեցին: Մի շարք հրավիրյալներ ընդհանրապես բացակայում էին: Ակնհայտ էր, որ ոչ միայն միջոցառումը լավ չէր նախապատրաստված, այլեւ համահայկական բանկի գաղափարը դեռեւս շատ վերացական է: Որեւէ քննարկում բանկի կառուցվածքի, բաժնետոմսերի բաշխման, վարկավորման հավանական տոկոսադրույքների, ենթակա ոլորտների եւ ձեռնարկությունների, ի վերջո բանկի հիմնադիր կապիտալի չափի շուրջ չծավալվեց: Տպավորությունն այնպիսին էր, որ բոլորը համաժողովին ներկայացել էին պարզապես որպես պարտականություն եւ ձգտում էին ժամ առաջ հեռանալ: Ճիշտ է, վերջում նրանք ստորագրեցին «Հայոց ազգային միասնության» ծրագրին եւ համահայկական բանկի ստեղծման գաղափարին հավանություն տվող հայտարարությունը, այդուհանդերձ ակնհայտ է, որ այն դեռ երկար ժամանակ թղթի վրա կմնա:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Ազգային խնդիրներում մի կողմ ենք թողնում գաղափարական տարաձայնությունները»

Երիտասարդական կազմակերպության դաշինք

«Մենք՝ ներքոստորագրյալ երիտասարդական կազմակերպություններս, նպատակ ունենալով առավելագույնս նպաստել հայոց պետականության ամրապնդմանը, կարեւորելով ՀՀ-ում քաղաքացիական հասարակության ձեւավորումն ու ժողովրդավարության կայացումը, գիտակցելով, որ միայն միասնաբար է հնարավոր լուծել մեր առջեւ ծառացած հիմնախնդիրները, համախմբվում ենք եւ հռչակում Երիտասարդական կազմակերպությունների դաշինք»:

Երեկ նման հայտարարությամբ լրագրողների առջեւ հանդես եկան 40 կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ՝ ներառյալ նաեւ շատ կուսակցությունների՝ ԱԺՄ, ԱԻՄ, ՍԻՄ, ՀԴԿ, ՀՌԱԿ, ՍԴՀԿ, «Օրինաց երկիր» եւ այլոց երիտասարդական կազմակերպությունները:

Դաշինքն իր գործունեությունը համակարգելու է հանձնաժողովներով այնպես, որպեսզի, ինչպես երիտասարդները նշեցին, բոլոր ոլորտներում երիտասարդության ձայնը լսվի: Այսպես, մեր մշակութային գործիչների հետ հանդիպումների արդյունքում նախատեսվում է մշակել ծրագիր՝ մշակութային կյանքն ակտիվացնելու, հայ երիտասարդին իր արմատներին մոտեցնելու հեռանկարով:

«Ունի՞ արդյոք դաշինքը ֆինանսական միջոցներ» հարցին անդամները պատասխանեցին, թե բարի գործ անելու համար ֆինանսական միջոցների կարիք չկա:

Լ. Գ.

«Կրկնությունը գիտության մայրն է» ճշմարտությանը հավատարիմ

Բագրատյաններն ու Խաչատրյանները վերստին աշխուժանում են

Արդեն օրինաչափություն դարձած մի յուրատեսակ զուգադիպությամբ՝ «նախկիններ» հորջորջվող քաղաքական ուժերը, «նախանձելի» միասնականություն ցուցաբերելով, ակտիվանում են հենց այն օրերին, երբ երկրի քաղաքական դաշտում վճռորոշ խմորումներ են սկսվում եւ հանգուցալուծումներ սպասվում: Ազգային ժողովում արդեն մի քանի օր ընթացող ծիծաղաշարժ իրավիճակներն ու իմաստալից բանավեճերը՝ ԱԺ խոսնակի հրաժարական-պաշտոնանկության հետ կապված, բնականաբար հարմար պահ են Հրանտ Բագրատյանի («Ազատություն»), Վիգեն Խաչատրյանի (Լիբերալ-դեմոկրատական) եւ այսօրինակ մի քանի այլ կուսակցությունների համար՝ հերթական անգամ հավաքվելու եւ քաղցր զրուցելու, թե որքան անմխիթար է քաղաքական ու տնտեսական կացությունը Հայաստանում, թե ինչպիսի անկյալ վիճակի ենք հասել նախորդ վարչակարգի «խոստումնալից» գործունեությունից հրաժարվելով: Նման զրույցներից, միանգամից ասենք, ոչինչ չի փոխվում ո՛չ դեպի լավը, ո՛չ էլ դեպի վատը, պարզապես վերոհիշյալ քաղաքական փոքրամասնությունների ներկայացուցիչները պատճառաբանված առիթ են ունենում՝ իրենց կարոտախտին եւ իրենց հաջորդած վարչակարգը քննադատելու ծարավին հագուրդ տալու:

Սակայն, հեղինակային դիտարկումներին ու տեսական դատողություններին չափից ավելի տուրք չտալու համար ժամանակն է, որ մեջբերենք որոշ մտքեր «Ազատության» եւ ԼԴԿ-ի կազմակերպած երեկվա քննարկումից: «Նոր քաղաքական դաշտի կազմավորման պահանջը». այս ընդհանուր նյութի շրջանակներում ելույթ ունեցողները՝ Ստեփան Դանիելյանը, Վիգեն Խաչատրյանը, Հրանտ Բագրատյանն ու մյուսները խոսեցին սեփականաշնորհման գործընթացի (որը չափազանց մեղմ ու քաղաքակիրթ գույներով բնորոշվեց), քաղաքական ընդդիմության խայտառ բացակայության, «լիբերալ» եւ «երկրապահ» կոչվող մարդկային երկու տիպերի, բանակի մենատիրական կեցվածքի եւ այլնի մասին: «Մենք ունենք քաղաքական ներուժ, սակայն, իր համախոհների հետ միասնաբար չի գործում», բերեւս իրենց նկատի ունենալով՝ ասաց Վ. Խաչատրյանը: Ստեփան Դանիելյանն իր հերթին արձանագրեց, որ Հայաստանում այժմ չկա լուրջ ընդդիմություն, իսկ երբեմնի ընդդիմադիր ուժերն իրենց «վաճառեցին»: Կամ լիովին սպառեցին: «Նոր շարժման, նոր դեմքերի պահանջն օրվա խնդիր է դարձել», ասաց նա:

Անշուշտ, առողջ մտածողությունը պահպանած յուրաքանչյուրս էլ դեմ չէ, որ Հայաստանի քաղաքական դաշտում բարձ քամի փչի՝ տարածքը մաքրելով հին խաղաքարերից, սակայն այս առողջ ցանկությունն ամենեւին էլ չի ենթադրում, թե արտագաղթից նոսրացած ու խարխլելուց հոգնած հասարակությունը ծափողջույններով է դիմավորելու ամեն մեկին, ով մտավորականի կեցվածք կընդունի ու գեղեցիկ խոսքեր կասի: Ամեն դեպքում, երեկվա քննարկման ընթացքում (ինչպես եւ սովորաբար, երբ իրար գլխի են հավաքվում «աջ» ուժերը) չլսեցինք ոչ մի միտք, որը ունենար գործնական հենք, որը չէր լինի սոսկ բառակույտ:

Ստեփան Դանիելյանն, այնուամենայնիվ, հնարավորինս իրատես ու անկողմնակալ էր իր դատողություններում՝ խոսելով 1988-98-ն ընկած ժամանակահատվածում քաղաքական զարգացումների, նախորդ վարչակարգի հաջողությունների ու ձախողումների մասին (վերջինի ակնառու արդյունքն, ըստ նրա, 95-96 թթ. ընտրություններն էին, երբ այդ վարչակարգն այլեւս չստացավ ժողովրդի վստահության քվեն): Ըստ մեզ՝ նա չափազանց ներողամիտ էր սեփականաշնորհմանն առնչվող իր գնահատականներում՝ ասելով, թե չկա որեւէ երկիր, ուր սեփականաշնորհման գործընթացն իրականացվել է լիակատար արդարության պայմաններում. համաձայն ենք, բայց քանի՞ երկիր կարող է «պարծենալ» Մերինի նման տխուր փորձով: Կարճ ասած, կարծում ենք՝ եթե վերոհիշյալ քաղաքական ուժերն ապագայի համար եւս մեկ անգամ առաջարկում են իրենց ծառայությունները, ապա պիտի գոնե անկեղծություն ունենան՝ իրենց արարքներն անկողմնակալ գնահատելու: Հակառակ դեպքում Հայաստանի «հիվանդ» (ինչպես բնորոշեց Վիգեն Խաչատրյանը) հասարակությունն այնքան առողջ կգտնվի, որ այլեւս չի վստահի իր առանց այդ էլ երերուն ապագան՝ տարբեր տեսաբանների ու գեղեցիկ խոսքերի սիրահարների հետ հույս կապելով:

ԱՆՈՒՐԸ ԴՈՒՎԱԼՅԱՆ

Ի լուր լրագրողների

Մամուլի ազգային ակումբը «Հզոր Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում լրագրողներին հրավիրում է հանդիպման ժողովրդական դերասան Խորեն Աբրահամյանի հետ:

Հանդիպումը կկայանա ուրբաթ՝ սեպտեմբերի 29-ին, ժամը 11-ին «Հոլսթեն» սրճարանում (Բուզանդի 1/3)

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿՈՒՄԲ

Կաշառակերությունը մեր ժամանակների մեծագույն դժբախտությունն է: Որոշ երկրներ, օրինակ, սկանդինավյան երկրները, կարողացել են նվազագույնի հասցնել կաշառակերությունը: Ուրիշներին հաջողվել է սահմանափակել եւ դարձնել բացառություն, եւ ոչ թե գործող օրենք: Բայց մի խումբ երկրներում այդ երեւույթը խիստ բնորոշ է եւ վնասը համապատասխանաբար մեծ:

Կաշառակերությունը ոչ էթնիկական երեւույթ է, որը նվազեցնում է բարոյական արժեքներն ու վստահությունը: Դա նաեւ մեծապես ազդում է գործարարություն ծավալելու նպատակով ներդրված գումարների գործունեությունների քանակը: Շուկայի ազատականացումը կարեւոր է երկրի տնտեսական աճը խթանելու առումով, քանի որ զարկ է տալիս մրցակցությանը: Միեւնույն ժամանակ անհրաժեշտ է հիմնել ամուր եւ օրինական կարգավորող կառույցներ՝ ֆինանսական շուկայի վրա անաչառ վերահսկողություն սահմանելու համար: Սա հնարավորություն կտա գործարարներին վստահություն ունենալու ֆինանսական համակարգի անվտանգության եւ պաշտպանվածության հանդեպ եւ իմանալու, թե վիճելի հարցերի դեպքում կկարողանան դիմել անաչառ իրավարարների: Սեփականաշնորհման օբյեկտները՝ լինեն մասնա- խիստ թափանցիկ եւ հասցեական կառույցներ, որոնք կպաշտպանեն բաց քաղաքականություն վարելու, որոշումներ ընդունելու եւ կատարված գործողությունները ստուգելու, բողոքարկման ճանապարհները ցույց տալու, համընդհանուր քննարկումներ անցկացնելու, մամուլին ազատություն տալու եւ երկրի կյանքում քաղաքացիների համընդհանուր մասնակցության հնարավորությունները:

Շատերն են ինձ հարցրել, թե Լեհաստանի անցումային շրջանի առաջին տարիների համար ուրիշների օժանդակությամբ իմ առաջարկած բարեփոխումների ծրագիրն ինչո՞ւ է, որ այդքան երկար դիմացավ եւ արդյու- կանատես ենք եղել Transparency International-ի եւ այլ ոչ կառավարական կազմակերպությունների հետզհետե աճող ակտիվությանը:

Սակայն այն երկրներում, որտեղ կաշառակերությունը խորը արմատներ ունի, մարդիկ կամ վախենում են բացահայտ խոսելուց եւ մի բան կազմակերպելուց, կամ էլ չափազանց թույլ են՝ հակազդելու համար:

Կապիտալի հոսքերի գլոբալիզացիան կարող է խթանել տնտեսական զարգացումը, բայց պահանջում է ուժեղ կառույցների առկայությունը: Կապիտալի հոսքի ավելացումը մի հնարավորություն է, որը կարող է դառնալ սպառնալիք, եթե պետական կա- ռելով բացահայտելու կաշառակերության ակունքներն ու մեխանիզմները, մասնակցեց բարեփոխումներն ապահովելու քաղաքականության մշակման թափանցիկությունը եւ պահպանելու շահերը կոնֆլիկտների դեպքում, եւ խորհուրդ տվեց մեզ տեխնիկական վերազինման աշխատանքների հարցում: Զուգահեռաբար, Լեհաստանի կառավարությունը ջանքեր գործադրեց կառուցելու բարոյական եւ արդյունավետ հասարակական մի վարչակարգ, որտեղ որոշումների ընդունումը բաց է մանրազնին քննարկման եւ բողոքարկման համար: Բայց կաշառակերությունը չի կարելի արմատախիլ անել միայն պետության,

Կաշառակերությունը՝ զարգացման խոչընդոտ

Բալցերովիչը լեհական իր փորձառության մասին

Հատուկ մեր թերթին տրամադրված այս ուշագրավ հոդվածի հեղինակ Լեժեկ Բալցերովիչը Լեհաստանի նախկին փոխվարչապետն է եւ նախկին ֆինանսների նախարարը: Ճանաչված տնտեսագետ է եւ անցումային շրջանի տնտեսությունների եւ սեփականաշնորհման գործընթացների խորը մասնագետ: Երկրում իրականացվող բարեփոխումների ծրագրի մշակման եւ գործադրման գլխավոր ճարտարապետն է, մի ծրագիր, որով հնարավոր է եղել Լեհաստանում հաղթահարել գերարժեզրկումը, չկանոնավորված գների քաղաքականությունը եւ ապահովել սեփական դրամանիշի փոխանակելիությունը: Բալցերովիչը դասավանդում է աշխարհի մի շարք համալսարաններում եւ ինստիտուտներում: 1995-ին հրատարակել է «Սոցիալիստական եւ կապիտալիստական վերափոխումներ» գիրքը: Ունի նաեւ հրատարակված այլ աշխատություններ եւ բազմաթիվ հոդվածներ: Արժանացել է մի շարք միջազգային մրցանակների, որոնց թվում «Տարվա լավագույն ֆինանսների նախարարը» կոչմանը 1998-ին, եւ «Անդրատլանտյան հմուտ ղեկավարի» տիտղոսին 1999-ին:

Ներկայումս Բալցերովիչը Լեհաստանի գլխավոր քաղաքական կուսակցություններից մեկի՝ «Ազատության միություն» կուսակցության նախագահն է: Անդամ է եվրոպական տնտեսական ասոցիացիայի եւ լեհական սոցիոլոգիական ընկերության:

վրա, արժեզրկում է գները եւ հասարակական ծախսերը, նվազեցնում հարկային մուտքերը, ճնշում տնտեսության աշխուժացումը դեպի բացառապես կարճաժամկետ շահույթը եւ ասպարեզից ընդհանրապես վանում է ներդնողներին:

Հետեւանքում տուժում են ներդրումներն ու զարգացման առհասարակ: Առավել տուժում են աղքատները: Կաշառակերությունը զրկում է նրանց առողջապահական եւ կրթական կենսական ծառայություններից օգտվելուց: Սա էլ իր հերթին ազդում է նրանց ֆիզիկական եւ մտավոր հնարավորությունների վրա՝ արգելելով նրանց սկսել մանր ձեռնարկատիրական գործունեություն, որը շատերի համար աղքատությունից դուրս գալու միակ ելքն է: Իսկ ամենակործանարար ազդեցությունն այն է, որ կաշառակերությունը խարխլում է մարդկանց հավատը ժողովրդավարական կառույցների հանդեպ՝ ցնցելով պետության գոյության օրինականությունը եւ մարդկանց անօգնական դարձնելով կազմակերպված ոճրագործության դեմ պայքարելիս:

Այս առումով հատկապես խոցելի են խորհրդային տիպի կենտրոնացված վարչակարգերից դուրս եկած երկրները: Կենտրոնական Եվրոպայի երկրները նույնպես վտանգված են: Վերջիններում կաշառակերությունը դեռեւս կառավարելի փուլում է, սակայն քանի որ կաշառակերությունը գործնականում ինքնասնուցմամբ է աճում, անհրաժեշտ է միջոցներ ձեռնարկել, որպեսզի անկառավարելի չդառնա:

Կաշառակերության պատճառները հասկանալը առաջին քայլն է: Պետական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման միջոցով պետության դերի նվազեցումը, կորզումներ ձեռք բերելու արտոնությունների, լիազորությունների եւ այլ վերահսկողական հնարավորությունների վերացումը, որոշակի արտադրողներին տրվող դրամական լրացուցիչ նպաստների դադարեցումը եւ տնտեսության մեջ իրական մրցակցության խրախուսումը միջոցներ են նվազագույնի հասցնելու կաշառակերության չափերն ու հնարավորությունները: Սա, իհարկե, սկիզբն է, բայց ոչ բավարար: Ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումը պետք է կատարվի այնպիսի հավասար պայմաններում, որ թույլ չտա կաշառակերության միջոցով առանձնաշնորհյալ գնորդներին տիրանալու վաճառվող օբյեկտներին եւ աղավաղելու մրցակցությունը նոր ձեւավորվող մասնավոր շուկաներում:

Կաշառակերության դեմ պայքարում կենսական դեր ունի խաղալու շուկայի ազատականացումը: Լեհաստանում կազմեցի հատուկ հանձնախումբ, որը պատասխանատու էր հետեւելու շուկայի ազատականացմանն ու բյուրոկրատիայի սահմանափակմանը: Հանձնախումբը տնտեսական գործունեություն ծավալելու մի նոր օրինագիծ մշակեց, որն անցյալ տարի ընդունվեց խորհրդարանի կողմից: Սա իր հերթին զգալիորեն նվազեցրեց արտոնագրման ենթակա

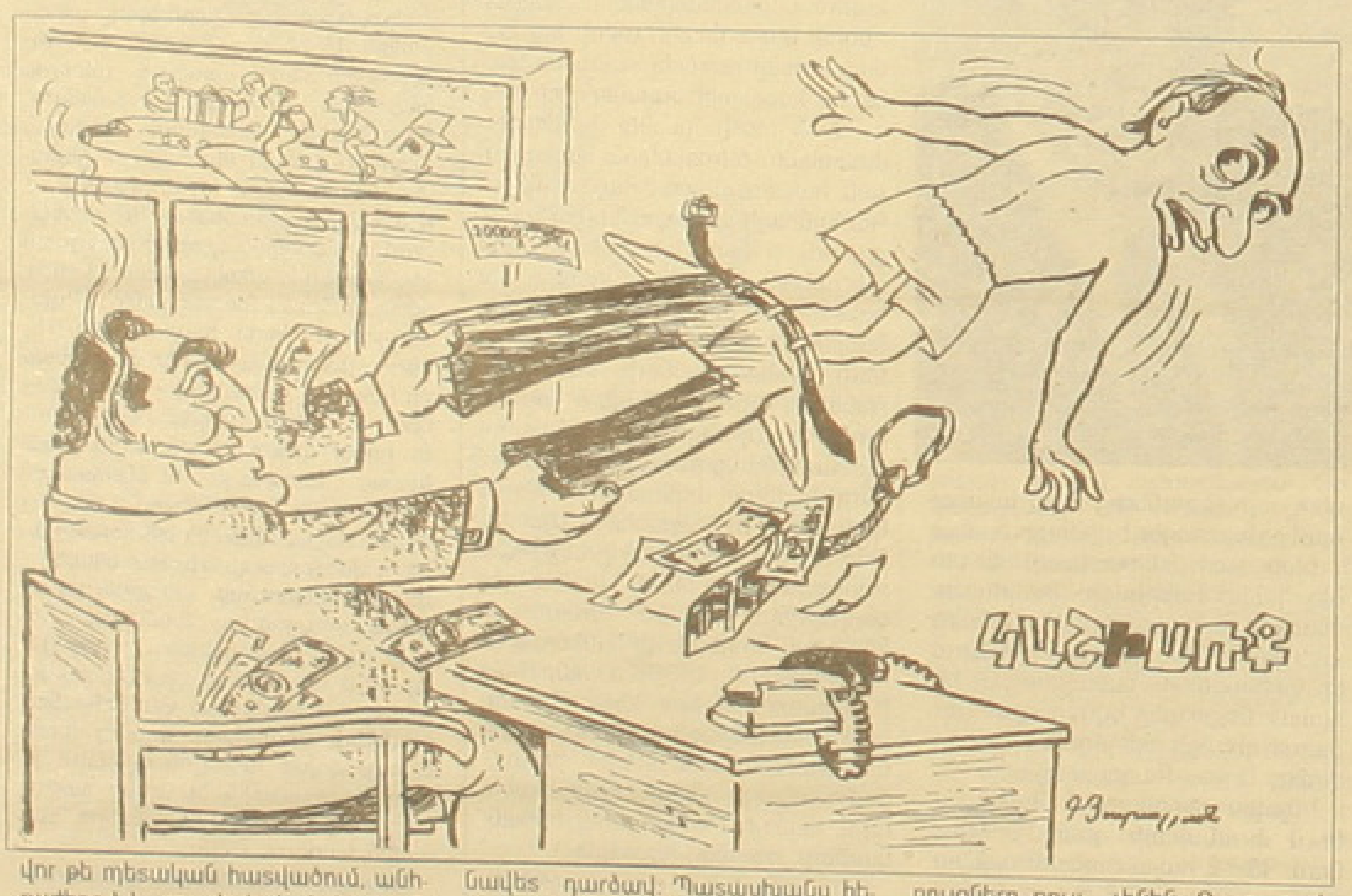

վոր թե պետական հատվածում, անհրաժեշտ է կարգավորել եւ հսկել անկախ ու հմուտ հսկիչների միջոցով: Բայց, իհարկե, որոշումներ անելու որոշ իրավունքներ պետք է մնան պետական հատվածում: Այստեղ այլ ելք չկա, բացի արժանիքների հիման վրա հասարակական մի ծառայություն ստեղծելուց, որն անաչառ խորհուրդներ կտա, կկառավարի հասարակական եկամուտներն ու ծախսերը եւ կմատուցի բարձր մակարդակի ծառայություններ գործարար շրջանակներին ու առհասարակ ժողովրդին: Մենք պետք է գիտակցենք, որ հողի օգտագործման, սեփականաշնորհման եւ այլ արտոնությունների հետ առնչվող շատ որոշումներ ընդունվում են ենթազգային մակարդակով, այնպես որ, հենց այդ մակարդակում էլ անհրաժեշտ է ապահովել ֆինանսական գործարքների եւ հաշվետվությունների լավ կառավարում: Սրանք բոլորը կաշառակերության դեմ պայքարելու արդյունավետ եղանակներ են, քանի որ անմիջականորեն առնչվում են նաեւ տնտեսության աճին:

Անհրաժեշտ է, սակայն, գնալ ավելի առաջ: Հասարակությունը վստահություն չի տածի կատարված աշխատանքների հանդեպ, մինչեւ չտեսնի եւ չստուգի դրանք ու անհրաժեշտության դեպքում չբողոքարկի: Իսկ նման իրավունք[illegible] պահանջում են հիմնել նավես դարձավ: Պատասխանս հետեւյալն է. քաղաքացիական հասարակությունը տարբեր ձեւերով պայքարեց դրա դեմ, իսկ դա կառավարության անդամներիս ստիպեց բացատրել, պատճառաբանել եւ պաշտպանել մեր տեսակետները երբեմն անցուցս ուղղումներ մտցնելով մեր գործունեության մեջ: Այս ձեւով մենք վաստակեցինք նրանց իսկական եւ տեւական աջակցությունը մեր բարեփոխումների ծրագրին:

Աշխարհում շատ երկրներ են պայքարում կաշառակերության աղետալի երեւույթի դեմ: Կառավարությունները փորձում են այդ հարցում ղեկավար դեր ստանձնել, բայց նրանք չափազանց խոցելի են: Մարդիկ կարող են մեղադրել նրանց հանցագործների հետ գործակցելու մեջ: Եթե խնդիրը բարձր խավերում քաղաքական կաշառակերությանն է վերաբերում, ապա խորհրդարաններն ու կառավարությունները չեն կարող վստահություն ներշնչել: Դանդաղաշարժ դատաիրավական համակարգը նույնպես չի կարող բավարար հսկողություն ծավալել երկրի այլ կառույցների վրա, կիրառել քրեական օրենքը կամ մասնավոր սեկտորի վիճելի հարցերի վերաբերյալ կայացնել արդար եւ բավարար վճիռ: Այստեղ կարեւոր դեր պետք է խաղա քաղաքացիական հասարակությունը, եւ մենք բազմիցս ականատես կառույցները թույլ լինեն: Զարգացած երկրների գործարար առաջնորդների բարոյական պարտականությունն է ծավալել այնպիսի գործունեություն, որը չթուլացնի այդ կառույցները: Այստեղ Տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման կազմակերպության (ՏՀԶԿ) օտար քաղաքացիների կաշառակերության դեմ ընդունած նոր պայմանագիրը հուսալի փաստաթուղթ է եւ կարեւոր նվաճում այդ ասպարեզում: Գործարարության ճիշտ վարքագիծ նախագծող կոդեքսի մշակումը եւ կիրառումը նույնպես կարող է նպաստել բարելավելու կենսամակարդակը: Այս առումով կարելի է ակնկալել, որ արտաքին մի գործընկեր օգնության հասնի: Լեհաստանում ես դիմեցի Համաշխարհային բանկին, որի հետ անցումային շրջանում արդեն հաստատել էինք աշխատանքային լավ հարաբերություններ: Բանկը մի շարք երկրներում լավ փորձառություն ունի օգնելու կառավարություններին, որոնք ցանկություն են հայտնում հաղթահարելու կաշառակերությունը կոշտ քաղաքականության եւ գործնական անհրաժեշտ միջոցներով: Լինելով անկախ հաստատություն, բանկը կարող է հակակաշառակերության նախաձեռնությունները կյանքի կոչել վստահելի եւ արդյունավետ միջոցներով: Բանկը մեզ օգնեց անհրաժեշտ վերլուծական աշխատանքներ կատա- պետական կառույցների վերափոխման միջոցով: Նման վերափոխություն հնարավոր էլ չէ իրականացնել, մինչեւ հասարակությունը համընդհանուր մասնակցություն չունենա այդ գործընթացում: Սա այն ծովն է, որտեղ բոլոր ձկները պարտավոր են լողալ: Լեհաստանում ստեղծեցինք մի զորավոր խումբ հասարակության բոլոր խավերի ու քաղաքական գլխավոր կուսակցությունների մասնակցությամբ: Գիտակցում էինք, որ կաշառակերության դեմ պայքարում հաջողության կհասնենք միայն քաղաքական բոլոր ուժերի համընդհանուր պաշտպանության դեպքում, որպեսզի նախաձեռնությունը քաղաքական մի գնդակի չվերածվեր, որին հարվածեին կարճաժամկետ շահեր ապահովելու նպատակով: Այդ խումբն օգնում է մեզ դիմագրավելու մարտահրավերները, խորհրդակցելու այն մասնագիտական խմբերի հետ, որոնք պետք է ընդգրկվեն արդարադատության, առողջապահական եւ մյուս բնագավառների բարեփոխման ծրագրերում, որպեսզի նվազի եւ ի վերջո առհասարակ վերանա կաշառակերությունը:

Գործընկերությունը երկկողմ պրոցես է: Եթե Համաշխարհային բանկը Լեհաստանում մեզ օգնեց հակակաշառակերության ռազմավարություն մշակելու, ապա մենք էլ մեր հերթին ՀԲ-ին օգնեցինք հիմնելու արտաքին խորհրդատվական մի վարչություն, որը բանկին օգնելու էր ճիշտ ախտորոշելու կաշառակերությունը եւ համապատասխան միջոցներով պայքարելու դրա դեմ:

Վարչության առաջին նիստին, որին նախագահեցի, ներկա էին մի խումբ ակադեմիկոսներ, խորհրդարանականներ եւ քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչներ Կենտրոնական Եվրոպայից եւ նախկին Խորհրդային Միությունից: Բանկին խորհուրդ տվեցինք իր ընթացիկ աշխատանքներում, այդ թվում ամբողջ տարածաշրջանում նրա ծավալած էմպիրիկական վերլուծական գործունեության ոլորտում գտնելու ռազմավարական համապատասխան մոտեցումներ: Զեկույցը, որը կրում է «Կաշառակերության դեմ պայքարն անցումային շրջանում» խորագիրը, հրատարակվելու է այս ամսվա վերջում եւ արժանի է լուրջ ուշադրության ու մանրամասն քննարկման:

Կաշառակերությունը գլոբալ երեւույթ է դարձել: Բայց վերոհիշյալ զեկույցը ցույց է տալիս, որ մենք կարող ենք ցանկալի առաջադիմություն արձանագրել, եթե հասկանանք կաշառակերության բնույթն ու ակունքները եւ ըստ այդմ մշակենք մեր մոտեցումները: Դա նաեւ ցույց է տալիս, որ եթե գլոբալիզացման հետեւանքով վտանգն ավելի է բարդացել, սակայն, ապա նույն գլոբալիզացման միջոցով էլ մենք կարող ենք մեր ուժերը համախմբել եւ պայքարել մեր ժամանակների այդ մեծագույն դժբախտության դեմ:

ԼԵԺԵԿ ԲԱԼՑԵՐՈՎԻՉ

ԱԶԳ

միջազգային

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

Հանուն երաշխավորված ապագայի

Երեկ Երեւանում իր աշխատանքն ավարտեց Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի կազմակերպած միջազգային գիտաժողովը, որի մասին «Ազգն» արդեն տեղեկատվություն է ներկայացրել իր ընթերցողներին։

Գիտաժողովի 2-րդ օրվա զեկուցումներից, հասկանալի պատճառներով, կուզեի անդրադառնալ Վրաստանի ներկայացուցիչ, Թբիլիսիի «Խաղաղության, ժողովրդավարության եւ զարգացման կովկասյան ինստիտուտի» խորհրդի նախագահ, դոկտոր Գիյա Նոդիայի եւ Ադրբեջանը ներկայացնող Վաշինգտոնի Հոփկինսի համալսարանի միջազգային հատուկ հետազոտությունների դպրոցի գիտաշխատող Լեյլա Ալիեւայի ելույթներին։

Առաջինի ելույթը ընդգծված հակառուսական շեշտադրումներ ուներ։ Պրն Նոդիան գտնում էր, թե Հայաստանը դեռ «գործաչոլյան ժամանակներից հույսը դրել է Մոսկվայի վրա»։ Հակամարտությունները, ըստ բանախոսի, փոխզիջումների հիման վրա չեն կարող կարգավորվել, քանզի «ցանկացած փոխզիջում կխախտի տարածաշրջանում հաստատված հավասարակշռությունը»։ Ինչ վերաբերում է այդ առթիվ ընթացող բանակցություններին, ապա դրանք տեւական են եւ անպտուղ. «Դիվանագետները, այդ թվում վրաց դիվանագետները, սիրում են երկար բանակցությունները, քանի որ նրանց ստացած օրապահիկն ավելի մեծ է, քան ամսական աշխատավարձերը»։

Բանախոսը հարցնում էր. «Ինչո՞ւ պետք է նախագահներ Շեւարդնաձեն ու Ալիեւը փոխզիջումների գնան՝ վտանգելով իրենց երկրների տարածքային ամբողջականությունը»։ Սակայն անմիջապես ընդունեց, որ որքան սուրբ է տարածքային ամբողջականության սկզբունքը, նույնքան սուրբ է նաեւ ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքը, եւ սրանք «հակասում են իրար»։

Գիյա Նոդիան «ծաղկեց» թե Ռուսաստանին, «որը չեմ կարծում, թե շատ է օգնել Ղարաբաղի եւ Աբխազիայի թշնամանքի կասեցմանը», թե Եվրոպային, որը մեր տարածաշրջանում «խաղ» է սկսել սոսկ «ԱՄՆ-ի միջամտությանը հակադրվելու համար», թե միջազգային հանրությանը, որի «դիրքը մղում է սառեցված հակամարտությունների պահպանմանը»։ Եզրակացությունը նույնպես մխիթարական չէր. «Եթե Հարավային Կովկասում խաղաղություն էլ լինի, դա բավական չի լինի տարածաշրջանի երկրների խոր ինտեգրացման համար»։

Ավելի հուզական-բարոյախոսական էր տկն Լեյլա Ալիեւայի խոսքը. «Այստեղ գտնվելիս ես հանկարծ հասկացա, որ հակամարտությունը հայերի մտքում արդեն լուծված է, դրա համար էլ նրանք այժմ պատրաստ են տնտեսական համագործակցության»։ Իբրեւ իր հասկացած այս իրողության ապացույց տիկինը նշեց, թե հայկական քարտեզներում Ադրբեջանի «գրավյալ տարածքների» ադրբեջանական անուններն արդեն փոխված են հայկականի, եւ «նման քարտեզը պատերազմի հրավեր է Ադրբեջանին»։ Ափսոս, տիկինը հարկ չհամարեց «հիշել», որ այդ «գրավյալ տարածքները» բուն հայկական են եւ առաջինն իրենք են փոխել մեր բնակավայրերի հայկական անունները։ Սա առավել քան տարօրինակ էր, եթե նկատենք, որ բանախոսը զգացմունքով խոսում էր... պատմության մասին, ինչն «անկարելի է մոռանալ»։ Հավաստում էր, թե «հայերը շատ են տառապել եւ նրանց անցյալն արժանի է հարգանքի, իսկ անվտանգության երաշխիքների պահանջը արդարացի է»։

Բայց սա ասվում էր ոչ թե մեզ իրենց պատճառած նույն այդ «դարավոր տառապանքների» համար ներողություն խնդրելու, այլ՝ սպառնալու համար. «Եթե դուք չեք մոռանում ձեր պատմությունը, հապա ինչո՞ւ չեք ընդունում, որ ադրբեջանցիներն էլ չեն մոռանալու այսօրվա պատմությունը»։ Ի հավելումն՝ «ռազմական հաղթանակները չեն ավելացնում երկրի անվտանգությունը, վնասում են դրան»։ Այստեղից՝ հորդոր հայերիս, որպեսզի մտածենք, թե «ձեր հարեւանը ավելի վատը չէ, քան դուք», եւ հրաժարվենք պահանջատիրությունից. «Երբ եւ ինչ էլ պահանջեք, պահանջատիրությունը կստեղծի անկայունություն»։ Հիանալի է, այդ դեպքում թող օրինակ տան մեզ եւ դադարեն իրենց «գրավյալ տարածքները» ետ պահանջելուց։

Տիկին Ալիեւան դեմ էր նախորդ օրը Թուրքիայի ներկայացուցիչ, նախկին արտգործնախարար Իլթեր Թուրքմենի արտահայտած տեսակետին, որը Թուրքիայի եւ Հունաստանի հարաբերությունների օրինակով ցույց էր տալիս, թե կարելի է տնտեսական համագործակցության «փոքր քայլերով» հասնել փոխվստահության վերականգնման։ Առանց անունը տալու հակաճառելով «ավագ եղբորը», Լեյլա Ալիեւան ընդգծեց. «Պատմության մեջ նման բան չի եղել, երբ պատերազմական վիճակում գտնվող մարդիկ իրար ինչ-որ բան առնեն»։

Բանախոսի կարծիքով, արցախյան հակամարտության վերջնական կարգավորման կարելի է հասնել միայն այն դեպքում, երբ «հույսներս չդնենք երրորդ կողմի վրա, առաջ դա Մոսկվան էր, հիմա՝ Եվրահամայնքը։ Մենք միշտ էլ սպասել ենք, որ ինչ-որ մեկը վերեւից մեզ կարգավորի»։ Մինչդեռ «պետք է ձգտենք լիակատար անկախության» (հասկացիր՝ Հայաստանից ռուսական զորքերը պետք է դուրս գան), որից հետո հաղթահարենք անվստահությունը, «պետք է ավելանա մեր փոխկապակցվածության զգացումը», եւ այդ ժամանակ կպարենք հաց ու խաղաղ. «Երջանկացրեք ձեր հարեւանին, վաճառեք նրան, եւ դա կօգնի, որ բարելավենք մեր վիճակը»։ Սքանչելի խոսքեր, որ կուզեի հրապարակավ վերահասցեագրել տիկնոջը. այդ ե՞րբ է եղել, որ դուք երջանկացնեիք ձեր հարեւանին։ Պատմությունը չփորփրելու համար հարցնենք գոնե՝ դուք մեզ սումգայիթյան բարբարոսությա՞մբ էիք «երջանկացնում»։ Դուք քամի ցանեցիք եւ փոթորիկ հնձեցիք, տիկին Լեյլա, եւ միգուցե միայն դրա շնորհիվ հասկացաք, որ «ձեր հարեւանները (հայերս) ձեզանից վատը չեն», արհամարհելի, ստրկության ու հարստահարության արժանի «գյավուրներ» չեն, որ կարող են հաղթականորեն հակադարձել։ Չլիներ այդ հակադարձությունը, համոզված եմ, Ադրբեջանից երբեք չէինք լսելու սիրո, հաշտության, փոխադարձ հարգանքի եւ այլ «գեղգեղանքներ»։ Հաղթողն իրենք լինեին՝ ինքնահատուկ ամբարտավանությամբ խոսելու էին մեզ բռնադատելու իրենց դարավոր «իրավունքի հիմնավորվածության» մասին։ Չէր լինելու նույնիսկ երեւանյան այս գիտաժողովը, որն, ի սեր ճշմարտության նշենք, հիանալի ու բարձր մակարդակով էր կազմակերպված եւ երեկ եզրափակվեց Ռաֆֆի Հովհաննիսյանի փայլուն անցկացրած կլոր սեղանով ու բարեկամական բարձրակիրթ ընդունելությամբ։

Եթե այս գիտաժողովում հնչած ոչ քիչ խելացի մտքերը, այդ թվում նաեւ Լեյլա Ալիեւայի շուրթերից, գոնե որոշ չափով դառնան հակամարտության մեջ ներքաշված երկրների պետական այրերի քաղաքականության տարրը, ապա կարելի է հուսալ, որ վաղ թե ուշ փոխհամաձայնություններ ձեռք կբերվեն, ապագան կդառնա ավելի երաշխավորված։

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Բուշի եւ Գորի «գզվռոցը»

Վերջին օրերին ԱՄՆ-ում անցկացված գրեթե բոլոր հարցումները վկայում են, որ նախագահական ընտրարշավի երկու մասնակիցները՝ դեմոկրատ Ալբերտ Գորը եւ հանրապետական Ջորջ Բուշ կրտսերը, ներկայումս միանգամայն հավասար հնարավորություններ ունեն։ Ըստ հարցումների, այս իրավիճակը շարունակվում է արդեն երկու շաբաթ։ CNN հեռուստաընկերությունը եւ «Գելոպ» հաստատությունն ամեն օր հետեւում են ընտրողների տրամադրությունների փոփոխմանը։ Վերջին տվյալների համաձայն, Բուշը կարող է ստանալ ձայների 46, Գորը՝ 44 տոկոսը։ Իսկ «Նյուզուիք» հանդեսի վերջին հարցման տվյալներով, Գորը դեռ 3 կետով առաջ է Բուշից, մինչդեռ մեկ շաբաթ առաջ տարբերությունը 14 կետ էր։

Երեք շաբաթ տեւած հուսահատ ճիգերից հետո Բուշը կարողացավ հավասարվել մրցակցին եւ այժմ կրնկակոխ հետապնդում է նրան։ Փարիզի «Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ վերջերս ամերիկացիները Բուշի եւ Գորի ընտրապայքարը մեծ մասամբ բնութագրում են «dogfight» կամ «շնակռիվ», «գզվռոց» բառով։ Բոլոր միջոցներն օգտագործվում են մրցակցից առաջ անցնելու նպատակով։ Օգոստոսին Լոս Անջելեսում կայացած դեմոկրատների համագումարում Գորը կարողացավ իր մասին առավել դրական պատկերացում ստեղծել ընտրողների միջավայրում։ Ամռանը նա շրջագայեց մի շարք նահանգներում եւ որոշակի արդյունքների հասավ։ Գորը, որին անցյալում հաճախ «քաղաքական ռոբոտ» էին անվանում, համագումարի ժամանակ ջերմորեն համբուրեց կնոջը, եւ այդ քայլը նույնպես դրական տպավորություն գործեց՝ ամրագրելով հավատարիմ ամուսնու կերպարը։ Գորը փոխնախագահի պաշտոնը խոստացավ հավատացյալ հրեա Ջո Լիբերմանին, եւ դա գնահատվեց որպես բարոյականության դերի արժեւորում։ Իր ընտրարշավի հիմքում դնելով ժողովրդին հուզող հարցերը (առողջապահություն, անվճար դեղորայք, աղքատների տուրքերի կրճատում), Գորը նվաճեց Միջին Արեւմուտքի բանվորների եւ Ֆլորիդայի թոշակառուների համակրանքը։

Ինչ վերաբերում է Ջորջ Բուշ կրտսերին, նա սկզբում մի շարք սխալներ թույլ տվեց՝ վիրավորեց մի լրագրողի, արտահայտվեց ամեն տեսակ հեռուստագովազդների ցուցադրման օգտին եւ այլն։ Բայց Գորը սիրում է գեղազարդել իրականությունը, եւ Բուշը ճարպկորեն օգտվում է նրա այդ թերությունից։ Բուշը նաեւ կարողացավ սիրաշահել ամերիկյան արհմիություններին։ Օրերս Գորը հանդես եկավ ԱՄՆ նավթի ռազմավարական պաշարների մի մասի վաճառահանման օգտին, որին դեմ էր 3 ամիս առաջ։ Մրցակիցը դա համարեց պատեհապաշտության դրսեւորում։

Հարցումները վկայում են, որ ամերիկուհիները, որոնք տղամարդկանցից ավելի մեծ չափով են մասնակցում ընտրություններին, դրականորեն են վերաբերվում Բուշի կրթական ծրագրերին։ Բացի դրանից, վերջին օրերին Բուշը մասնակցեց ցերեկային մի քանի թոք-շոուների եւ բավական լավ տպավորություն գործեց կին հեռուստադիտողների վրա։

Երեքշաբթի օրը Բոստոնում տեղի կունենա մրցակիցների առաջին հրապարակային բանավեճը, որին կհաջորդեն եւս երկուսը։ Դրանք կարող են վճռական ազդեցություն գործել ընտրությունների արդյունքների վրա։

Պ. Ք.

Բոլոր ուղիները տանում են Բաղդադ

Հետզհետե ավելանում են այն երկրները, որոնք հորդորում են վերջ դնել 1990 թ.-ից Իրաքի նկատմամբ պարտադրված պատժամիջոցներին։ Սեպտեմբերի 27-ին, ելույթ ունենալով Կարակասում գումարված ՕՊԵԿ-ի 2-րդ գագաթաժողովում, Վենեսուելայի նախագահ Հուգո Չավեսը նոր անակնկալ մատուցեց՝ առաջարկելով Իրաքի շրջափակումը վերացնելու որոշում ընդունել։ Չավեսը վերջերս էր այցելել Բաղդադ եւ արժանացել նախագահ Սադդամ Հուսեյնի ջերմ ընդունելությանը, ինչն առաջացրել էր Վաշինգտոնի եւ Լոնդոնի զայրույթը։ Վենեսուելայի նախագահը նշեց նաեւ, որ Իրաքի նախագահի տեղակալ Թահա Յասին Ռամադանը պաշտոնապես խնդրել է, որ գագաթաժողովը պահանջի շրջափակման վերացում, քանզի դա հանգեցնելու է նավթի շուկայի կայունացմանը եւ միջազգային հարաբերությունների բարելավմանը։

Մյուս կողմից, չնայած ԱՄՆ-ից ԱԳ նախարար Մադլեն Օլբրայթի ճնշումներին ու սպառնալիքներին, սեպտեմբերի 27-ին Ամմանից Բաղդադ ժամանեց վերջին տասնամյակում արաբական առաջին օդանավը։ Այդ չվերթը, բացի մարդասիրական առաքելությունից, ուներ քաղաքական նշանակություն, քանզի ինքնաթիռում կային հորդանանցի մի քանի նախարարներ ու պատգամավորներ։ Իր հերթին Եմենը հայտնել է, որ սեպտեմբերի 29-ին նման օդանավ է ուղարկելու Բաղդադ։ Ի դեպ, Հորդանանն ու Եմենն այն երկրներից էին, որոնք 1990-91 թթ. Ծոցի ճգնաժամի ժամանակ կանգնել էին Իրաքի կողքին եւ վերջերս են վերականգնել իրենց դիվանագիտական կապերը Քուվեյթի հետ։

Հայտնի է, որ առայժմ ռուսական «Աերոֆլոտը» Բաղդադ է ուղարկել երեք, իսկ ֆրանսիական «Էյր Ֆրանսը»՝ մեկ օդանավ։ Շուտով նման քայլի կդիմեն նաեւ Հնդկաստանը, Սիրիան, Իսլանդիան եւ Լիբիան։

Ա. Մ.

Ընդհարումներ Երուսաղեմում

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 28 սեպտեմբեր, ՍՆԱՐՔ։ Իսրայելի ոստիկանությունը գրել է Երուսաղեմի Տաճարների լեռան մոտ հավաքված շուրջ 200 պաղեստինցիներին։ Ընդհարումը տեղի է ունեցել այն բանից անմիջապես հետո, երբ սրբավայրից հեռացել է Իսրայելի ազգային ընդդիմության առաջնորդ Արիել Շարոնը։ Պաղեստինցիներն սկսել են քարեր նետել սրբավայրի մերձակայքում տեղաբաշխված ոստիկանների վրա, վերջիններս էլ ռետինե փամփուշտներով կրակել են ամբոխի վրա։ Ընդհարման հետեւանքով վիրավորվել է առնվազն հինգ պաղեստինցի, տուժել է նաեւ շուրջ 20 ոստիկան։ Հարկ է նշել, որ Ա. Շարոնի այցը սրբավայր կարելի է որակել որպես սադրանք։ Ինքը՝ «Լիկուդ» կուսակցության առաջնորդը, հերքում է այդ մեղադրանքները, հայտարարելով, որ սադրանքի մասին խոսք անգամ չի կարող լինել, երբ իսրայելցին սրբավայր է գալիս հաշտության ուղերձով։

Շեւարդնաձեն կմեկնի Գերմանիա

ԹԲԻԼԻՍԻ, 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ։ Սեպտեմբերի 28-ին Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն մեկնում է Գերմանիա՝ մասնակցելու երկրի միավորման 10-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումներին։ Նույն օրը երեկոյան Էդուարդ Շեւարդնաձեն կվերադառնա Թբիլիսի։ Այդ մասին հաղորդել են Վրաստանի Պետական գրասենյակում։

Սեպտեմբերի 25-ին Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարել էր, որ գերմանական կողմը, որը պաշտոնապես հրավիրել էր իրեն մասնակցելու այդ միջոցառումներին, որոշել է հատուկ ինքնաթիռ ուղարկել Վրաստանի նախագահի համար։

– Ռուբեն Աղալյանը վաղուց է հաստատել իր տեղը հայ կերպարվեստում ինքնատիպ, համարձակ գաղափարներով հարստացնելով հայ ստեղծագործ միտքը: Դեռեւս 1974 թ. մեր մշակույթի մեծագույն երախտավորներից արվեստաբան Ռուբեն Դրամբյանը նկարչի անհատական ցուցահանդեսի առիթով նշել է, նույնիսկ կարող եմ մեջբերել «Ռուբեն Աղալյանի նկարչությունը հարստացրեց մեր պատկերացումը ամբողջությամբ վերցրած հայ արվեստի մասին: Մեզ ցույց տվեց նրա նոր, համեմատաբար անհայտ կողմերը»:

– Համաշխարհային արվեստի այնպիսի գիտակ, որպիսին էր Ռուբեն Դրամբյանը, ընդհանրապես ժլատ էր իր գնահատականների մեջ: զգում էի, որ այս ամենից զատ ունի մի գաղտնիք, որն երեւակայությամբ հնարավոր չէ ընդգրկել, դուրս է մնում կերպարային մտածողության սահմաններից: Միֆին յուրահատուկ մի գաղտնագրված իմաստ էի փնտրում այնտեղ, որին հնարավոր չէ հասու լինել շարադրանքի զուտ պոետիկական ընդհանրության մեջ:

– Զարմանալիորեն ճիշտ եք նկատել: Սա հենց միֆ է, որտեղ հարմոնիայի աստվածային բնույթը բխեցվում է տիեզերքի հայեցումից (հարմոնիա տերմինը, ի դեպ, հին հույների մոտ տիեզերք իմաստն է կրել), որը միակ ճանապարհն է դեպի իդեալների աշխարհը: Կա արվեստին վերաբերող այնպիսի մի հասկացություն «կոնստրուկցիվ իդեա», արվեստի գործն ինքնին անհատի վեների մտքի եւ հոգու կենսական զորությամբ: Հայ արվեստի ինտելեկտուալ զսպանակն իր աննախընթաց վերձիգ ընթացքը առեց 60-ական թվականներին, երբ ձեւամտածողության նորագույն սկզբունքներով ասպարեզ եկան հիրավի տաղանդավոր արվեստագետների մի խումբ, որի առաջին շարքում իր անհատական հզոր խառնվածքով Աղալյան նկարիչն էր:

Ներկա ցուցադրությունն անշուշտ երեւույթ էր հայ արվեստի կյանքում եւ համոզված եմ, որ այն նոր լույս կարող է սփռել արվեստագետի տակավին անհայտ կողմերի վրա: Ի՞նչ կարող եք ասել այս առումով:

– Արվեստագետի ստեղծագործական նյութը բնավ ընկալելի, մեր պատկերացումները ռոմանտիկ, հու-

Հնչեց ժամը

Ռուբեն Աղալյանի ցուցահանդեսը

Սեպտեմբերի 2-ին Հայաստանի նկարիչների միության ցուցասրահում բացվեց Հայաստանի Հանրապետության ժողովրդական նկարիչ Ռուբեն Աղալյանի գրաֆիկական գործերի անհատական ցուցահանդեսը: Ներկայացված մոտ 400 գործերի ժամանակագրական բնույթը հնարավորություն է ընձեռում նորովի անդրադառնալ ճանաչված արվեստագետի ավելի քան կեսդարյա ստեղծագործական կյանքին, նորովի հաղորդվել նրա ինքնատիպ արվեստի առինքնող ուժին ու հմայքին:

Այս առիթով ներկայացնում ենք Սերգեյ Գալոյանի զրույցը արվեստաբան Մարո Մարուխանյանի հետ:

Մի անհատականություն, որի իմացության եւ ջանքերի շնորհիվ հիմնադրվեց Ազգային պատկերասրահը, մշտապես ապրում էր հայ արվեստի հոգսերով եւ նրա քննախույզ հայացքից չէր կարող վրիպել Աղալյանի արվեստն իրեն ներհատուկ ինտելեկտուալ ողջ կշռվածքով: Վերադառնանք 50-ական թվականներ, երբ հայ արվեստի հորիզոնում փայլատակեց Աղալյան ֆենոմենը: Հայ արվեստի ինտելեկտուալ զսպանակը ինչ որ չափով ձգվել եւ կանգ էր առել, քարացել: Սկսվել էր ատրոֆիան, տեղայնության իր ինքնաբավ, հարթ, տափակ հավակնոտությամբ: Գաղափարներին փոխարինում էին սնանկ մտայնությունները: Այդ ժամանակ Աղալյանի գործերն արդեն զարմացնում էին կատարման վարպետությամբ, մոդելի պարտադրող ձեւերից դուրս մոդելավորման բնատուր, հիրավի ֆենոմենալ ընդունակությամբ: Այստեղ կարող ենք տարբերակել ստեղծագործական հիմնավոր հայեցակետեր, բայց էականը մտավոր ճիգն է նկար-միկրոկոսմի մեջ վերագտնել բնական ձեւերի վերժամանակյա, նախնական գոյի խորհուրդը: Խորհուրդը, եւ ոչ իմաստը, որովհետեւ նկարի գոյությունը պայմանավորող հարմոնիան (ոչ ներդաշնակությունը) երեւակվում է ոչ թե բնական ձեւերի չափ ու կշռույթի մեջ՝ շոշափելի, ընկալելի, այլ տարամետ ձեւերի քաոսային անկանխատեսելի դրամատիկ բախումների մեջ, երբ ծնվում է ռիթմը: Հիշենք նրա հայտնի ձիերի շարքը, որոնց մի մասը տեղ է գտել ներկա ցուցադրությունում: Ժամանակի անընդհատական հոսքի մեջ դինամիկ լարվածությամբ պրկված տարածությունը կարծես փորձում է դուրս հորդել նկարի սահմաններից: Ձեւերի շարժումները, էքսպրեսիվ հակադրությունները ակամա ծնվում են մեկը մյուսից, դրամատիկ պայքարի մեջ խտանում, ցրվում, կրկին ընդհարվում եւ այս շարունակական, անընդհատ վերակերտումների տարածական քաոսը (նկատի ունեմ կտավի կամ թղթի իրական սահմանները) հնարավոր է միայն ռիթմիկական կարգի անտեսանելի, անշոշափելի, սակայն զարմանալի ներգործուն ուժի շնորհիվ, այնպես, ինչպես ֆուգայի երաժշտական հյուսվածքում:

– Աղալյանի այդ շարքը, հատկապես «Ձիերի պայքարը» ինձ վրա մեծ տպավորություն է թողել եւ, անկեղծ ասած, որքան էլ աշխատում էի այն վերագրել նկարչին ներհատուկ ռոմանտիկ ոգեշնչվածությանը, նրա վիրտուոզ կատարման տակ թաքնված բանաստեղծական նրբերանգներին,

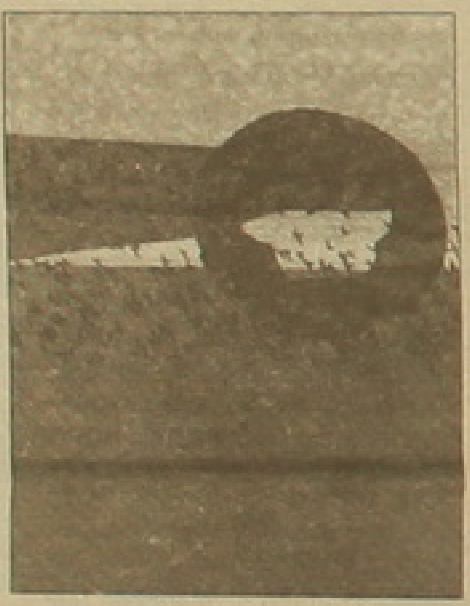

«Մոգական սիմվոլ» 1987 թ.

«Դրամատիկ մղձավանջ» շարքից 1985 թ.

րաղումների, մտահայեցումների կառույց է, որտեղ ապրում, շնչում է գաղափարը: Հիշում եմ Սարյանի թեւավոր խոսքը «սովորեք բնությունից»: Աբսուրդ է, իմաստունի կատակ՝ ինչպե՞ս սովորես, երբ չգիտես ինչ է բնությունը: Իսկ ինքը գիտեր եւ իմաստուն քրմի նման պանթեիստի (ոչ բնապաշտի) ոգեպաշտ արարողությամբ վերակերտում էր այն որպես անշոշափելի, տեսողական ընկալման սահմաններից դուրս կառույց: «Իմ հետեւորդը կլինի նա, ով ինձ պես չի նկարի», սիրում էր կրկնել Վարպետը: Անշուշտ նկատի ուներ այն անհատականությանը, որի արվեստը երեւան կգար գաղափարների նոր խտացումներով:

– Այդպիսին եղավ Աղալյանը, թեեւ սկզբունքային առումով չի կարող Վարպետի աշակերտը համարվել: Վերջապես արվեստը ամբողջությամբ կենդանի, ապրող օրգանիզմ է, որ սնվում է ստեղծագործ անհաս-

զական ապրումներով գոհացնող պատկերները չեն, դրանք ընդամենը միջնորդված զգացումներ են, մոտիվներ, որոնք օգնում են հաղորդվել նկար առեղծվածին: Այլապես ինչն է մեզ ստիպում մի պահ քարանալ «Ֆերենց Լիստի թաղումը» փոքր, շատ փոքր չափերով կոլաժի առաջ ու տիեզերական անհունի մեջ որպես չընթերցված բառ փնտրել արարող ոգու անիմանալի խորհուրդը: Եվ ով է այս փոքրամարմին, չափազանց համակրելի ու բարի, ջինջ հայացքով նկարիչը, որ «անմեղության» դրոշմը ճակատին ստիպում է մեր միտքը ձգել չիմացության սահմանները: Եվ ինչպես հասկանալ մոգական ձեւերի, կող-պատկերներ հիշեցնող դիմանկարների, անորոշ տարածություններ հասող, ակոսող անսանձ, կրքոտ գծերի իմաստը, ինչպես ըմբռնել նրանց ներքափույց խորհուրդը: Եթե դիմես նկարչին, ուղղակի կպատասխանի՝ ես ազատ եմ: Ազատ է, որովհետեւ գաղափարները չփորձեց համարեցնել մտածողության քիմին, չկաղապարեց մտայնության սեղմնաշապիկով եւ թողեց որպես հեռավոր լույսի շող անիմանալի, անքննելի, որին մշտապես ձգտելու է նրա անհանգիստ, որոնող հոգին: Իսկ քանի որ հարցը ուղղված է ինձ, ապա կպատասխանեմ Խոսե Օրտեգայի խոսքերով՝ «Եթե նա ասում է հնչեց ժամը, ապա ոչ մի ժամացույցի թվատախտակի վրա այն չես գտնի»:

– Դե ինչ, միայն մեծ անհատներին է տրված ծեծել պարադոքսի դուռը: Մեզ մնում է գլուխ խոնարհել նրանց անդուլ տքնանքի համար, որ գալիս է լրացնելու մեր ժամանակը հայտնության լուսավոր պահերով:

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Հազվագյուտ քաղաքակիրթ գրողը

Նշվեց Կարպիս Սուրենյանի ծննդյան 75-ամյակը

Իր «Հին պատմություն» վերջին գրքում Կարպիս Սուրենյանը գրում է. «Մարդկային բնոյթ ունեցող ոչ մէկ բան յաւիտենական է, քանի որ մարդն է միայն ատոր արժէք տուողը, եւ մարդը ոչ մէկ բանով կրնայ լիովին գոհանալ: Բայց մարդուն մէջ, հակառակ կերպով, կայ ձեւով մը լիակատար գոհութեան հասնելու պահանջքը, որ մարդկային անհատական ու հաւաքական կեանքի բո-

լոր շարժումներուն ու երեւոյթներուն սկզբնաղբիւրն է...»:

Այս տողերը Կարպիս Սուրենյանը գրի է առել դեռեւս քսանմէկ տարեկանում, ներգաղթից անմիջապես հետո, 1946-ի աշնանից 1947-ի ամառը: Դեռեւս նկատելի է դասականի պահպանությամբ արեւմտահայերենը: Անչափ շատ գրառումներ է ունեցել Կարպիս Սարկավագյանը, որը հետո պիտի ստորագրեր որպես Կարպիս Սուրենյան, որը պիտի դառնար մեր գրականության երեւելիներից մեկը:

Ու եկավ ժամանակը, որ արդարամիտ պիտի գնահատվեր նրա վաստակը: Գրականությանը մոտ մարդիկ, Կարպիս Սուրենյանի անկողմնակալ ընթերցողները գուցե շատ սպասեցին 2000-ի սեպտեմբերի 28-ին: Ինքը երբեք չշտապեց, չտագնապեց: Գիտեր՝ ինչ է անում, գիտեր, որ մեծ գործի է:

Գրողների տան մեծ դահլիճում երեկ մեծարվեց Կարպիս Սուրենյանը, արժեւորվեց նրա գրական վաստակը:

Գրականագետ Յուրի Խաչատրյանն ամբողջությամբ ներկայացրեց գրողին, նշելով, որ Սուրենյանին պետք է գնահատել ոչ միայն որպես գրող ու թարգմանիչ: Նրա արածը խիստ անչափ կարեւոր է հայ գրականության եւ հայոց լեզվաշինության համար:

«Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը գնահատեց Կարպիս Սուրենյան հրապարակախոսին: «Քիչ է գրում (տարեկան 3–4 հոդված), սակայն գիտե, թե ինչ է գրում եւ ինչպես: Ես նրա ձեռագրերն առանց միջամտության անվերապահ տալիս եմ շարելու,– ասաց պրն Ավետիքյանը: – Հազվագյուտ քաղաքակիրթ գրողներից է: Իր մեջ ներապրում է նյութը եւ հետո միայն թղթին հանձնում: Մարդ է, որ խոսելիք, ասելիք ունի»:

Հայաստանի գրողների միության նախագահը երկու խոսքով բնորոշեց Սուրենյանի ստեղծագործությունը. «Կարպիսն ինձ օգնել է աշխարհին սիրով նայելու շնորհով»:

Գեղարվեստական գործերի հմուտ մեկնաբան Կամո Տեր-Պետրոսյանը վարպետորեն կարդաց Սուրենյանի գրքից «Դրվագ» հատվածը: Եվ բնական էր, որ նրանից հետո խոսք ունեցող նկարիչ, Սուրենյանի դասընկեր (Կիպրոսի Մելգոնյան կրթական հաստատությունում միասին են սովորել) Հակոբ Հակոբյանն անչափ հուզվեց: Նույնքան հուզվել էին նաեւ արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանը, ԳԱ գրականության ինստիտուտի տնօրեն Ազատ Եղիազարյանը, սփյուռքահայ մտավորական գործիչ Թորոս Թորանյանը: Կոմիտասի եւ Դոնիձեթիի գործերի կատարումով ելույթ ունեցավ երգչուհի Նոնա Պատիկյանը:

Տեղեկատվության նեղ շրջանակներում հնարավոր չէ ամեն ինչ հստակ ու ճշգրտորեն ներկայացնել: Գուցե մոտ ժամանակներս հնարավորություն ունենանք որքան հնարավոր է ամբողջական գծել Կարպիս Սուրենյան ստեղծագործողի կերպարը:

Ս. ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Ավստրալահայի աչքերով

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում քաղաքագիտության երիտասարդ դոկտոր Արմեն Կաքավյանը, որն աշխատում է Սիդնեյի Մաքկուարի համալսարանում եւ 1994 թ.-ից ղեկավարում է Հայոց ցեղասպանության համեմատական գիտահետազոտական կենտրոնը, սեպտեմբերի 26–27-ը ներկայացրեց դասախոսություններ հետեւյալ թեմաներով. «Հանրությանը ներգրավելու ձեւավորումը Հայաստանում» եւ «Դեպի 2001 թվական. Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի նշանակությունը»: Դասախոսություններն ընթանում էին հայերենով՝ անգլերեն համընթաց թարգմանությամբ:

Առաջին օրվա դասախոսության ընթացքում դասախոսը նախ ներկայացրեց հասարակության մտավոր ու ֆիզիկական փոփոխության եւ մոբիլիզացման տեսությունը, ապա «Առաքելություն Հայաստան» հասարակական կազմակերպության օրինակով ցուցադրեց այդ գործն իրականացնելու սկզբունքները՝ մասնանշելով հակադրություններից եւ մրցակցություններից համագործակցության, վստահության ու հավատի վերականգնման, ինչպես նաեւ արդարության եւ խաղաղության հաստատման ուղիները:

Պրն Կաքավյանի երկրորդ օրվա դասախոսությունը բաղկացած էր երեք մասից. քրիստոնեության հիմնական գաղափարները, պատմության ընթացքը, եւ թե ի՞նչ կարող է ասել այդ պատմությունն այսօր: Ըստ սիդնեյցի դոկտորի՝ այսօր քաղաքական անկայունությունից, ավանդական արժեքների խախտումից ելնելով մեծ մարտահրավերներ են նետված հայ եկեղեցուն, եւ մենք, եկեղեցի կառուցելուց զատ, պարտք է մեր մեջ պահենք հոգեւոր արժեքները՝ որպես յուրաքանչյուրս մի եկեղեցի, ապրենք իբրեւ առաջին եւ վերջին քրիստոնյա ժողովուրդ:

Պատասխանելով լսարանի հարցերին, որոնք ավելի շատ վերաբերում էին հրեաներին եւ քրիստոնեությանն ընդհանրապես, քան Հայ առաքելական եկեղեցուն, պրն Կաքավյանը հավաստիացրեց, որ քրիստոնեությունը խորհրդանշական իմաստ չէ, ունի պատմական հիմք, եւ մենք պիտի առաջնորդվենք Հիսուսի պատգամներով:

Արմեն Կաքավյանը Հայաստան կվերադառնա 2001 թ.՝ համալսարանի մակարդակով «Սոցիալական գործողություն եւ համայնքային կենտրոնացում» առարկայի երկամյա դասավանդման համար եւ օգնելու ծերերի ու հաշմանդամների համայնքային կենտրոնացման ծրագրի ստեղծմանը՝ համագործակցելով «Առաքելություն Հայաստան» կազմակերպության հետ:

ՆԱԻՐԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Նվագահանդես՝ ՀՕՄ-ի 90-ամյակին

ՀՕՄ-ի 90-ամյակին նվիրված երկօրյա գիտաժողովը ավարտվեց Կոմիտասի անվան Կամերային երաժշտության տանը Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի համերգով: Արամ Ղարաբեկյանի ղեկավարությամբ նվագախումբը երաժշտասեր հանրությանը ներկայացավ համերգային լավագույն ծրագրով (Մոցարտ, Ռեսպիգի, Չեռնու, Ստրադելլա, Կոմիտաս, Բիզե, Բարտոկ, Ալեմշահյան) եւ բարձրարվեստ կատարումով:

ՀՕՄ-ի ատենապետուհի Մարո Մինասյանը շնորհակալական խոսք ուղղեց գիտաժողովի կազմակերպիչներին՝ Հայաստանի առաջին տիկին Բելլա Քոչարյանի հովանավորությամբ, գիտաժողովի մասնակիցներին եւ հյուրերին հավաստիացնելով, որ հօմուհիներն այսուհետ էլ կշարունակեն նույն սիրով եւ ակտիվությամբ կատարել իրենց ազգանվեր աշխատանքները: Համերգի ավարտից հետո Արամ Ղարաբեկյանը, որ 1997 թ. ՀՀ մշակույթի նախարարի հրավերով ստանձնել էր Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի ղեկավարությունը, շնորհավորելով ՀՕՄ-ի հոբելյանը, երախտիքի խոսք ասաց կազմակերպության՝ տարասփյուռ ողջ հայության համար կատարած 90-ամյա գործունեության, մասնավորապես՝ 3,5 տարի առաջ կազմավորվող, առաջին մեկուկես դժվարին տարիների կամերային նվագախմբի հանդեպ ցուցաբերած ուշադրության եւ աջակցության համար:

Մ. ԲԱՂԱՅԱՆ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց
1. Դալ: 2. «Անուշ»: 3. Նետ: 5. Աբիջան: 6. Իսակով: 7. Վան: 8. Բեյ: 9. Արախիս: 11. Տերյան: 12. Տարեգրություն: 13. Ապոմիքսիս: 16. Տերենտիոս: 17. Պոլտավա: 18. Ամոնիակ: 19. Ամոնիում: 21. Գենոտիպ: 27. Իբն: 28. Ուշի: 32. Ատաղան: 33. Մանանա: 38. Նահանգ: 39. Միկադո: 44. Ակն: 45. Ցավ: 48. Ասիա: 49. Օդա: 50. Սուր:

Հորիզոնական
1. Դասական: 4. Լազուրիտ: 9. Ալճահիտ: 10 Տարենտ: 13. Առակ: 14. Մադարով: 15. Ճոտ: 17. Պատ: 20. Երգ: 22. Ոգի: 23. Մա: 24. Բեկ: 25. Իմ: 26. Այր: 29. Տիր: 30. Նուբարաշեն: 31. Էնդո: 34. Սուտյան: 35. Արա: 36. Ցունամի: 37. Անի: 40. Ոստ: 41. Միդր: 42. Խասուտիկ: 43. Պարս: 46. Նեկտար: 47. Նավառա: 49. Օգոստոս: 51. Ազնավուր:

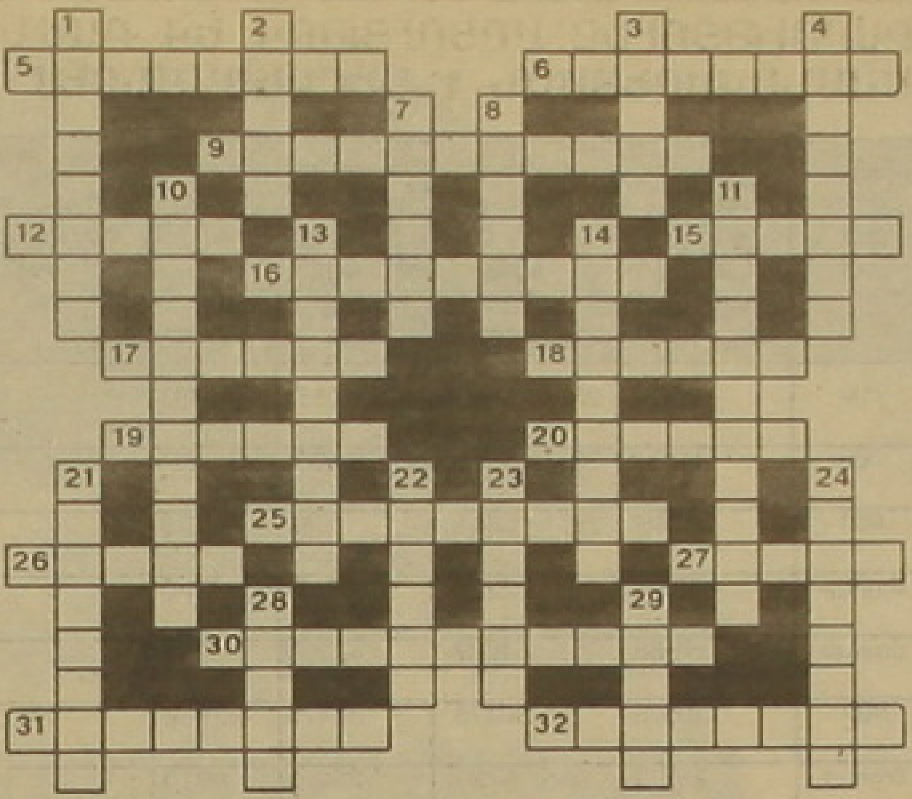

ԽԱՉԲԱՌ

Ուղղահայաց 1. Մարզ Ռուսաստանում: 2. Հիշածին կազմակերպություն: 3. Չեռագործելու պարագա: 4. «Տարեկանի արտում՝ անդունդի եզրին» վիպակի հեղինակը: 7. Հերոս «Տժվժիկ» կինոնկարում: 8. Զորավար Լ. Ճանթի «Կայսր» դրամայում: 10. 1891 թ. Շուշիում գործող թատրոնի անունը, որը կառուցվել է թատերական եւ հասարակական մի գործչի կողմից: 11. Թամանյան դիվիզիայի հրամանատար, գեներալ-մայոր: 13. Ամերիկացի գրող, «Գիշերն անուշ է» վեպի հեղինակը: 14. Դոստոեւսկու հերոսներից: 21. Պղնձի դարի բնակավայր Երեւանի հարավ-արեւմտյան մասում: 22. Հերոս «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» ողբերգությունում: 23. Միաբոտների երկար, ծիրանեգույն անթեւ զգեստ: 24. Սովետական Միության հերոս, ավիացիայի հայ մարշալ: 28 Հունական դիցաբանության մեջ՝ Արտեմիս, հռոմեականում՝ ... : 29. 4,0 մեծության աստղ Մեծ արջի համաստեղությունում:

Հորիզոնական 5. Եվրոպական պարահանդեսային պար: 6. «Մեր հոգսերի ձմեռը» վեպի հեղինակը: 9. Տեքստի մեկ կամ մի քանի նախադասություններից կազմված հատվածը: 12. Ֆրանսիացի կինոռեժիսոր: 15. Խաղողի տեսակ: 16. Թերակղզի Եվրոպայի հարավ-արեւմուտքում: 17. Կրոնավորի հագուստ: 18. Եվրոպական զուգապար: 19. ԱՄՆ-ի առաջին տիկինը: 20. ԱՄՆ-ում պետական գործիչ: 25. Միջնադարում հասարակ մետաղները ազնիվների վերածելու գործով զբաղվող: 26. ... Սաղաթ: 27. Ծառատեսակ: 30. Հռոմի Կապիտոլիումի հրապարակում վեր խոյացած հեծյալ Մարկոս Ավրելիոսի արձանի հեղինակը: 31. Իտալացի կինոռեժիսոր: 32. Տարբերակված կորիզով բջիջներ ունեցող օրգանիզմների՝ էուկարիոտների բջջային օրգանոիդ:

Կազմեց Տ. ՀԱԿՈԲՅԱՆԸ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

29 սեպտեմբեր

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Մեղքերի թողություն»
10.05 «Հայաստանի փոքրիկ երգիչները» Հունաստանում
10.30 Գ/Ֆ «Երկու Ձեյ»
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Կուռնկ-2000
17.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.40 Պաոնաս
18.00 «Խոսոր շահում» (Արքանյակային հեռարձակմամբ
18.00 Երաժշտական ֆիլմ «Աշնանային մեղեդիներ»)
18.30 Լեւոն Սողոմոնյանը յոթ պատասխաններում
19.00 Հանգույց
19.20 Պարմանի
19.50 Բժիշկ եւ հիվանդություն
20.20 Թեժական կյանք
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.50 XX դարի 100 հայերը
21.55 Հեռուստակապալոգ
22.05 Հեռուստասերիալ «Մեղքերի թողություն»
23.00 Ռուբիկոն+
23.40 Հայլուր
00.00 Հայլուր (ռուսերեն)
00.05 Հայլուր (անգլերեն)
00.10 Օլիմպիական խաղերի օրագիր
00.20 Կեսգիշերային ճեմբռնբաց
01.00 Գ/Ֆ «Ստուդիա 54»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ
9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
11. Սերիալ
18.00 Մուլտօրագիր
18.10 Մանկական ժամ. «Նինձյա կրիաները», «Կախարդի յոթերորդ օղակը»
20.00, 24.00 Լրաբեր
20.35 «Հարցեր»
21.20 Օրը
22.30 «Ընտանեկան լոտո»
23.35 Գ/Ֆ «Ֆանտոմաս»

10.00 Տոմար
19.05 Չոջիկ
19.30, 21.30, 00.00 Սուրհանդակ
20.00 Մամուլի խոսնակ
20.10 Սեյ-դեյ
20.30 Աստարեզ
21.10 Օրվա օրագիրը
22.05 Գ/Ֆ «Դայակ» (թրիլեր)
00.35 Ակնթարթ
00.40 Մութ սենյակ

01.00 Գ/Ֆ «Քաղցր մեղքեր» (էրոտիկա)
(Ավարտին Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00, 16.00, 19.00, 01.50 Նորություններ
10.15, 19.30 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
16.20 Հրաշքների երկիր. «Մի կանչիր գայլերին»
17.55, 22.35 XXVII օլիմպիական խաղերի օրագիր
20.40 Հրաշքների դաշտ
21.45 «Բարի գիշեր, երեխաներ»
22.00 Ժամանակ
23.15 Դետեկտիվ «Ստանություն. դասընթաց սկսնակների համար» (դերերում՝ Փ. Բրոսնան, Դ. Յանգ, ԱՄՆ, 1991 թ.)
01.00 Տարվա երգը
02.05 Գ/Ֆ «Ծախողը»

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
7.15-9.40 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.20, 9.30 Ընտանեկան նորություններ
7.50, 8.50, 9.50 Քաղաքային նորություններ
8.15 Մանրամասներ
8.25 Սեւով սպիտակի վրա
8.35 Հազար եւ մեկ օր
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.30 Օլիմպիադա-2000
11.00 Սերիալ «Մանուելա»
12.30 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.30 Օլիմպիադա-2000
13.30 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.20 Աշտարակ
18.30 Արմեն Ջիգարխանյանը «Խաղում են ջին» ֆիլմում»
20.00 Սերիալ «Սիրո պատմություն»
21.30 Մանրամասներ
21.55 Օլիմպիական խաղերի օրագիրը
22.55 «Անշլագ» եւ ընկ.
00.30 Լուրերից հետո
00.40 Հերթապահ բաժանմունք
00.50 Օլիմպիադա-2000
02.05 Ջեֆ Ֆեյին «Սիգամարզ հնձողը» ֆիլմում (ԱՄՆ)

ACBA բանկը տրամադրում է վարկեր՝ առեւտրի արտադրական կամ ծառայությունների մատուցման ոլորտում գործունեություն իրականացնող անհատ ձեռնարկատերերին և մասնավոր ձեռնարկություններին: Վարկերը տրամադրվում են դրամով, մինչև 18 ամիս ժամկետով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք
ACBA բանկ ք.Երևան, Բայրոնի 1
հեռ. 56 58 58 / 52 51 42

ACBA
Հայգյուղփոխբանկ
Միասին դեպի բարեկեցություն

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձևը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Չբաղեցված հողատարածքը /հա/
1.	«Չարենցավանի «ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Չարենցավան, Արցախի 1	ուղեւորափոխադրում, սպասարկ.	ԲԱԲ	116169	25%-ից ավելի	116169	2177	18/08/00	27/08/00	02/10/00	3.55
2.	«Հրազդանի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Հրազդան, Վանատուր թ. 1	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	89286	25%-ից ավելի	89286	7319	18/08/00	27/08/00	02/10/00	3
3.	«Վեդու ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Վեդի, Արարատյան 113	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	88046	25%-ից ավելի	88046	2906	18/08/00	27/08/00	02/10/00	4.74
4.	«Արփիկ» հյուրանոց» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ Երկաթուղայինների 9	հյուրանոցային սպասարկում	ԲԱԲ	32156	50%-ի չափով	32156	641	08/09/00	17/09/00	23/10/00	2110,5 ք. մ.
5.	«Կոշկագործ-Մասիս» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Տյուլենինի փ. 4	կոշիկի արտադրություն	ԲԱԲ	250676	25%-ից ավելի	250676	50819	08/0//9/00	17/09/00	23/10/00	1,28
6.	«Շինարար-21» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Արցախի 42	շինարարական աշխատանքներ	ԲԱԲ	7363	25%-ից ավելի	7363	6249	08/09/00	17/09/00	23/10/00	0.2091
7.	«Կամուրջշին» ԲԲԸ	ք. Երեւան Դավիթաշեն 6-րդ փ. 40/1	Կամրջաշինություն	ԲԱԲ	97567	25%-ից ավելի	97567	163479	08/09/00	17/09/00	23/10/00	9,83
8.	«Արաքսիրի» կահույքի ֆաբրիկա» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան Փափազյան 8	կահույքի արտ. եւ վաճառք	ԲԱԲ	124778	25%-ից ավելի	124778	17939	08/09/00	17/09/00	23/10/00	109,27
	ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ.											
9	«Հայնավթամթերք» ՀՆՊՁ» ՊՓԲԸ-ի Մասիսի բազայի թիվ 3 ավտոլցակայան	Արարատի մարզ, ք. Մասիս	հեղուկ վառելանյութի վաճառք	դասական աճուրդ	7913	-	-	-	-	-	-	-
10	«Էներգոհիմպաշտպանություն» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք. Մեծամոր ՀԱԷԿ	մոնտաժային աշխատանքներ	ԲԱԲ	92060	25%-ից ավելի	92060	58723	-	-	-	չունի
11	«Ջրագետի նավթամթերք»	Ջրագետ ավան	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	19110	25%-ից ավելի	19110	311	-	-	-	0,1
12	«Ալավերդու նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ալավերդի, Շահումյան թաղ.	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	13837	25%-ից ավելի	13837	505	-	-	-	0,5

Շարունակությունը տես էջ 8

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

Սկիզբը էջ 7

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձևը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատված արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորությունները (հազ. դրամ)	Տեղեկաս. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
13	«Բաղրամյանի նավթամթերք» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, Քարակերտ ավան	նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	70554	25%-ից ավելի	70554	893	-	-	-	12
14	«Եղվարդի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Եղվարդ	նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	347361	25%-ից ավելի	347361	1104	-	-	-	20
15	«Ոսկի» ՓԲԸ	Տավուշի մարզ, գ. Նորաշեն	ռադիոսարքավորումների արտադր.	ԲԱԲ	3861	25%-ից ավելի	3089	3879	-	-	-	չունի
16	«Եղեգնաձորի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, Եղեգնաձոր, Երևանյան 1	բեռնաուղևորափոխադրում	մրցույթ	88815	22204	88815	8290	-	-	-	3,5
17	«Մարտունու ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Մարտունի	բեռնաուղևորափոխադրում	մրցույթ	47668	11917	47668	1454	-	-	-	1,8
18	«Մեղրու ԲՈԽՏՍ»	Սյունիքի մարզ, ք. Մեղրի Անդրանիկի 37	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	30575	30475	30475	2666	-	-	-	0,6
19	«Տարոն» ՓԲԸ-ի պետական բաժնեմաս	Շիրակի մարզ, գյուղ Ախուրյան	շինարարություն	մրցույթ	29310	11724	29310	8930	-	-	-	3,5
20	«Զանգեզուրտրանսշին» ԲԲԸ պետական բաժնեմաս	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս Գայսյան 22	շինարարություն	ԲԱԲ	232841	50 % չափով	232841	88009	-	-	-	2,51
21	«Ջաջուռածուխ» ԵՀԸ, «Կարին Գեո» ՊՓԲԸ-ի 2 անգար	Շիրակի մարզ Ջաջուռի հանքավայր	չի ծավալում	մրցույթ	3910	1955	3910	չունի	-	-	-	0,23
22	Արխիվային վարչություն «Կիսակառույց շենք» ԱՇՕ	ք. Երևան Բաղրամյան 59գ	-	մրցույթ	79290	45000	-	չունի	-	-	-	0,05
23	«Մանկապարտեզի համալիր» ԱՇՕ	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Հայրավանք	-	մրցույթ	9749	2437	-	չունի	-	-	-	0,6
24	«Հայկահուշ» ՊՁ, թիվ 11 խանութ ԱՇՕ	ք. Երևան Աճառյան փողոց	չի ծավալում	ուղղակի վաճառք	1200	-	-	չունի	-	-	-	0,22
25	«Գետափի պոմպակայանի շենք» ԱՇՕ	Վայոց ձորի մարզ, գյուղ Գետափ	չի ծավալում	մրցույթ	88	-	-	չունի	-	-	-	0,5
26	«Բագարանի պոմպակայան» ԱՇՕ	Արմավիրի մարզ գյուղ Բագարան	չի ծավալում	մրցույթ	469	-	-	չունի	-	-	-	0,16
27	«Գյումրի ավտոնորոգում» ՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Փանյան 1	տրանսպորտի նորոգում	մրցույթ	77165	25 %	77165	4048	-	-	-	3,1
28	Մարալիկի «Լուսատեխնիկ» ՓԲԸ	Շիրակի մ., ք. Մարալիկ Շահինյան 1	կենցաղային էլ. սարք. արտադր.	մրցույթ	264855	25 %	264885	90388	-	-	-	83,386
29	«Երևանի թ. 3 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	ք. Երևան, Շիրակի 3-րդ նրբանցք 2	բեռների փոխադրում	ԲԱԲ	97430	25 % ավելի	97430	2404	-	-	-	1,8
30	«Իջևանի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Իջևան Արցախյան 2	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	65887	25 % ավելի	65887	5265	-	-	-	1,2
31	«Երևանի թ. 6 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	ք. Երևան, Արցախի 34	բեռնափոխադրում	ԲԱԲ	23530	50 % չափով	23530	982	-	-	-	1,997
32	«Աբովյանի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, գ. Մայակովսկի	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	109616	50 % չափով	109616	29062	-	-	-	2,8
33	«Սպիտակի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Սպիտակ Շահումյան 1	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	150560	50 % չափով	150560	12991	-	-	-	1,15
34	«Ախոն» ՓԲԸ «Ախոն» ՓԲԸ-ի պանսիոնատի անավարտ շինարարություն	ք. Երևան Գրիբոյեդովի 25	կոնդենսատորային փայլաթիթեղի արտադրություն	մրցույթ	417320	25 %	330112	90239	-	-	-	13,72
35	«Աղանձուս» ՊՓԲԸ	Սյունիքի մարզ գյուղ Տաթև	էլեկտրոն. սարք. արտադրություն	ԲԱԲ	5654	25 % ավելի	5654	179	-	-	-	0,2355
36	«Արեւ» ՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ ք. Ապարան, Գայի 20	էլ. սարքերի արտադրություն	ԲԱԲ	39251	25 % չափով	39251	23073	-	-	-	3,85
37	«Վարդենիսշին» ՓԲԸ	ք. Վարդենիս Լեռնագործների 18	շինվերանորոգման աշխատանք	մրցույթ	16707	25 %	13365	4909	-	-	-	152 քմ
38	«Ապարանի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ ք. Ապարան	ավտոծառայություն	ԲԱԲ	38181	50%-ի չափով	38181	13279				0.77
39	«Ստեփանավանի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ստեփանավան, Բաղրամյան 145	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	62735	50%-ի չափով	62735	1644				1.7
40	«Բերդի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Բերդ, Մաշտոցի 6	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	30821	25%-ից ավելի	30821	2957				1.495
41	«Ջերմուկի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	62046	25%-ից ավելի	62046	4730				2.4
42	«Գորիսի ԲՈԽՏՍ» ՊՓԲԸ	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս Առաքելյան 30	բեռնաուղևորափոխադրում	մրցույթ	64798	25%	64798	7073				1.7
43	«Երևանի թիվ 7 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Երևանի, Արին Բերդի 5-րդ նրբ., 10	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	62597	25%-ից ավելի	62597	5045				5.44
44	«Տրանսսպասարկում» ԲԲԸ-ի պետական բաժնեմաս	Երևան, Թեյշեբայինի 9	շինարարություն	ԲԱԲ	56552	25%-ից ավելի	56552	3642				2.2124
45	«Արմավիրի ռեզերվային նավթամթերքներ» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք. Արմավիր, 1 փողոց, 27	նավթամթերքի վաճառք	ԲԱԲ	42670	25%-ից ավելի	42670	3142				10
46	«Լեռնագործ» ՓԲԸ-ի պետական բաժնեմաս	Լոռու մարզ, գ. Քարկոփ	շին. իրերի արտադրություն	մրցույթ	39592	25%	39592	28908.9				15.666
47	«Վարդենիսշին-2» ՊՓԲԸ-ի պետական բաժնեմաս	Գեղարք. մ., ք. Վարդենիս Լեռնագործների 17ա	շինվերանորոգման աշխատանք	ԲԱԲ	2952	25%-ից ավելի	2952	2795				0.4435
48	«Գլխամասային նորոգման շինարարական» ՊՓԲԸ	Երևան, Վարդանանց 2-րդ փակ. 8ա	շինարարություն	մրցույթ	10899	25%	10899	3865				չունի
49	«Վեդու ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Վեդի, Պուշկինի 14	ստոմատոլոգ. ծառայություն	մրցույթ	9077	25%	9077	1242				չունի
50	«Մասիսի ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Մասիս, Ղուրոցականների 5	բուժսպասարկում	մրցույթ	14900	50%	14900	1763.6				0.07

Հապավումներ. ԲԱԲ- Բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈԽՏՍ- Բեռնաուղևորաավտոտրանսպորտային, ԱՇՕ- Անավարտ շինարարության օբյեկտ,
Ազատ բաժանորդագրությամբ և մրցույթով մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության աճուրդի կենտրոններ հետևյալ հասցեներով՝ ք. Երևան, Սայաթ-Նովա 8, Մաշտոցի 42ա, հեռ. 58 79 83, 56 02 64, 52 15 60:

Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության մասնավորեցման գլխավոր վարչություն, Երևան, Կառավարական տուն 2 /հեռ. 56 29 33, 52 37 15, 56 33 42, ինտերնետային էջ. http://www.privatization.am, tender@arminco.com/:
Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հատուկ թողարկումներում:

Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ և պատրաստ է այն քննարկել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www.privatization.am

Հետևեք ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության հայտարարություններին

@rminco Global Telecommunications
Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1331 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 28. 09. 2000 Գինը 100 դրամ